የእፅዋት መመሪያ

ዛፎች፣ ቅጠላ ቅጠሎች እና ሳሮች
በኢትዮጵያ ዝቅተኛ ቦታዎች
የአፋር እና የሶማሌ ክልል መንግሥት

መጋቢት 2022

german cooperation
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

giz Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

ግብርና ሚኒስቴር
MINISTRY OF AGRICULTURE

የይዘት ማውጫ

	ሳይንሳዊ ስም	የአፋሪ ስም	የሶማሌ ስም	ገጽ
ዛፎች	አካቺያ ሴኔጋል	አዴቶ	ዋዲ	2
	ሳልቫዶራ ፐርሲካ	አዳይቶ	ካዴይ/ አራስ/ ሩሜይ	4
	ቫቼሊያ ቶርቲሊስ	ኢቢ	ኩድሃክ	5
	ዶቤራ ግላብራ	ጋርሳ	ካራስ	7
	ቫቼሊያ ኑቢካ	ጎሮንቶ	ጉማር	9
	ግሬቪያ ቴናክስ	ሄዳይቶ	ዳፋሩር/ ሙርጎ	10
	አካሲያ ኒሎቲካ	ኬሴልቶ	ማራህ	11
	Ziziphus mucronata	ኩስራ	ጎብ	13
	ኮርዲያ አፍሪካና	ሜዴርቶ	ማዴድ ቆክስ	14
	የሴኔጋል ሜሊፌራ	መርካቶ	ቢልሲን	16
	Balanites aegyptiaca	ኡዳይቶ	Irir/ kullan/ Ader	17
	ፕሮሶፒስ ጁሊፍሎራ	ዌይን	ጋራንዋ/ ካብታን	19
ዕፅዋት	Trianthema portulacastrum L	Abure	ካዮ	20
	ኤርቫ ጃቫኒካ	አይላይቶ	ቡሁድ	22
	አርጌሞን ሜክሲካና	ባሮ ባንጊ	ካኖ ካድሃዴዬ	23
	የፓርቴኒየም ሂስቴሮፎረስ	ዲሞክራሲ	ሻንፋሮድ	24
	ዳቱራ ስትራሞኒየም	ጋሊ ዲማክ	ቡንጂ	25
	ዊታኒያ ሶምኒፌራ	ገርባ አዶ	የሚንዲቅሲ/ጉርዮ አድናቂ	27
	ካሎትሮፒስ ፕሮሴራ	ጋላ`ato	ጋሊሌ/ቡኮ	28
	አቡቲሎን ራሞሰም	ሁምቡክቶ	ባላንባል	30
	አካሊፋ ፍሩቲኮሳ	ሱባሂ	ጉብታንዮ	31
	Agave sisalana	ያ´አ	ኤልጂ/ዛስኩል	32
	Sansevieria ehrenbergii	ዪ´ኢ	ዛስኩል	34
ሳሮች	Dactyloctenium aegypticum	አፋራሞይላ	ሳሪግ	35
	ቦትሪዮክሎዋ ኢንስካልፓታ	አሳአሶ	Beer U eke/Beer yaxaas	37
	ዲጂታሪያ ሚላንጂያና	ዴሊታ	ቃሊ	38
	ክሪሶፖጎን ፕሉሙሎሰስ	ዱርፉ	ዳሪሞ	39
	አንድሮፖጎን ካናሊኩላተስ	ሜሊፍ	ዛርሮ	41
	ሴንክሩስ ሲሊያሪስ	ዋግልሴበር	ጋሮል	42

መግቢያ

የዚህ የእፅዋት መመሪያ ዓላማ በአፋር እና በኢትዮጵያ ሰማሌ ክልል ውስጥ የአገሬው ተወላጅ ዝርያዎችን በቀላሉ ለመለየት እና አጠቃቀማቸውን ለመለየት የሚያስችል የእፅዋት መመሪያ መመሪያ በለመኖሩ ምክንያት ተግባራዊ የመስክ አጠቃቀምን ቀላል ለማድረግ ነው። የእፅዋት መመሪያው በዚህ መንገድ ያሉትን ዝርያዎች እድገት እና አጠቃቀም ለማሳደግ ያለመ ሲሆን የሚከተሉትን መረጃዎች ይዟል፡

የ y የምግብ ስሞችን ጨምሮ የቋንቋ ስሞች
እና ሳይንሳዊ ስሞች

የእፅዋቱ ወይም የእፅዋቱ መግለጫ
እንደ መኖ ጥቅም ላይ የዋሉ ክፍሎች/ምርቶች

የአመጋገብ ምክሮች ለ
ዋና ዋና የእንስሳት ዝርያዎች፡ ከብቶች፣
በጎች፣ ፍየሎች፣ ግመሎች፣ የዶሮ እርባታ፣ አሳማዎች፣
ጥንቸሎች፣ ፈረሶች እና ዓሳዎች

y ስዕሎችን ጨምሮ

ስርጭት እና መሰረታዊ የግብርና ምርምር
መረጃ

የመኖ አስተዳደር

y እንደ ሊሆኑ የሚችሉ ገደቦች

ፀረ-አመጋገብ መኖር እና
መርዛማ ምክንያቶች

የአካባቢ ተጽዕኖ

የምግብ ምርቶችን ማምረት እና መጠቀም።

ይህ የእፅዋት መመሪያ በአፋር ማህበረሰብ አባላት እና በጂአይኤ (GIZ) መካከል የተብራራ ሲሆን የድርቅ መቋቋምን ማጠናከር። ይህ መመሪያ የአርብቶ አደር እና የግብርና አርብቶ አደር ማህበረሰቦች ለመንጋዎቻቸው እና ለኑሮአቸው ጥቅም ላይ የሚውሉትን በጣም አስፈላጊ የሆኑትን የአገሬው ተወላጅ እፅዋትን እንዲሁም አንዳንድ ወራሪ እፅዋትን ይሸፍናል። ስለእነዚህ እፅዋት በጣም ጥሩ ግንዛቤ ቢሰጥም፣ የእፅዋት መመሪያው ሁሉን አቀፍ አይደለም።

በአፋር ክልል አውራ ወረዳ ላሉ ካድሬ ሀንፋሬ እና ማህበረሰቡ እውቀታቸውን ለደራሲ ስምዖን ካምኒሽ እያካፈሉ ነው።

አዳ´ado/Waadhi

አካቺያ ሴኔጋል

ተመሳሳይ ቃላት ፡ Tikibileyita, Gum Arabic; Sudan gum;, Kordofan gum; Senegalia senegal; Acacia verek; Acacia rupestris; Acacia trispinos; Mimosa senegal

የአዶዳ/ዋዲ ዛፍ

የአዳዶ/ ዋዲ ቅጠሎች

አዳዶ/ዋዲሂ እሾህ እና ግንድ (ቅርፊት)

Cadaado/ Waadhi pods

ሥነ-ምህዳር ፡ አመታዊ የዝናብ መጠን፡ ከ100 እስከ 950 ሚሜ (ለድድ አረብኛ ምርት ከ300-400 ሚሜ የተሻለ)፤ ከፍታ፡ 100-1700 ሜትር፤ አማካይ አመታዊ የሙቀት መጠን፡ -4 -48°ሴ፤ ድርቅና ሙቀትን የሚቋቋም፤ ለውሃ መቆፈር ተጋላጭ፤ ቀላል አሸዋማ አፈር፣ ትንሽ ሎማ አሸዋ እና የአጥንት አፈር (ሊቶሶልስ)፤ እንደ ቅሪተ አካል ክምር ያሉ ሻካራ ሸካራ አፈርዎችን ይመርጣል፤ ጠንካራ ብርሃን ይፈልጋል፤ ሁለቱም የቢንቢ ሥሮች እና የጎን ሥሮች በጣም የዳበሩ ናቸው፤ የኋለኛው ደግሞ ከዛፉ ብዙ ሜትር ሊሰራጭ ይችላል፣ በተለይም በአሸዋማ መሬት ላይ፤ ውሃ በከፍተኛ ጥልቀት ብቻ ሲገኝ፣ ጥልቅ ዘልቆ የሚገባ የቢንቢ ሥሮች ሊዳብሩ ይችላሉ፣ እና ዛፉ ከመደበኛው በጣም ትልቅ ይሆናል፣ እስከ 30 ሜትር ጥልቀት ድረስ ታፕሩፕ ያድጋል፤ ዛፉ ናይትሮጅንን ከውሃ ውስጥ ማስተካከል ይችላል።

የስር ቅርፊት ፋይበር፡- ጠንካራ ገመዶች፣ ኮርዴጅ፣ የዓሣ ማጥመጃ መረቦች፤ ዘሮች፡- ምግብ (ደረቅና እንደ አትክልት ተጠብቆ የቆየ)፣ መድኃኒት (ስብ)፣ የሳሙና አመራረት (ስብ)፤

ድድ፡- እንደ አፍሮዲሲያክ ተደርጎ ይቆጠራል፤ ከሶስት እስከ አራት ዓመት ዕድሜ ላይ ምርት፤ ዛፎች ከ25 እስከ 30 ዓመት ዕድሜ ላይ ይሞታሉ፤ ዛፎቹ ውጥረት ሲገጥማቸው ይነካሉ፤ አማካይ ዓመታዊ ምርት በአንድ ዛፍ 100 ግራም እና እስከ 250 ግራም/ዛፍ/ዓመት ድረስ ሊሆን ይችላል፤ ገበያው ክፍት ነው። ድድ ለሚከተሉት ጥቅም ላይ ሊውል ይችላል፡- የምግብ ተጨማሪዎች (በመርዛማነት ሲገመገም ብቻ) (ጣዕም ማስተካከያ፣ ኢሙልሲፋየር፣ የስኳር ክሪስታላይዜሽን መከላከያ፣ በቀዘቀዙ የወተት ተዋጽኦዎች ውስጥ ማረጋጊያ፣ የዳቦ መጋገሪያ ምርቶች (የመወዛወዝ እና የማጣበቂያ ባህሪያት)፣ የአረፋ ማረጋጊያ እና የደመና ወኪል)፣ ፋርማሲዩቲካል (ለኢሙልሲንግ ማረጋጊያ፣ ለጡባዊዎች ማያያዣ/ሽፋን፣ በሳል ጠብታዎች/ሲሮፕስ ውስጥ ያለው ንጥረ ነገር)፣ ሕክምና (ሳል፣ ተቅማጥ፣ ተቅማጥ፣ የደም መፍሰስ፣ የተበከሉ ቦታዎችን ለመሸፈን)፣ ክብሪት፣ የሴራሚክ ሸክላ፣ ኮስሜቲክስ፤ ቀለም (ማጣበቂያ፣ መከላከያ ኮሎይድ፣ መከላከያ ወኪል)፤ ሊቶግራፊክ ሳህኖች (ሴንሲዘር)፣ ወረቀቶች (ሽፋን)፣ ጨርቅ (የመጠን ወኪል)፣ የብረት ዝገትን (ሽፋን) ይከላከላሉ

አየር

አጠቃቀሞች፡ እንጨት ፡ የነዳጅ እንጨት፣ ከሰል፣ ምሰሶዎች፣ የአጥር ምሰሶዎች፣ የመሳሪያ እጀታዎች፣ የሸማኔ ሹትሎች፣ እንጨት (ጠንካራ እና ከባድ)፣ የመወርወሪያ ዱላዎች፣ ጋሪዎች እና የፋርስ ጎማዎች፣ የሸንኮራ አገዳ መፍጫዎች፤ ሥሮች ፡ ባህላዊ መድኃኒት (ተቅማጥ፣ ጨብጥ፣ የኖዱላር ለምጽ)፤

አጠቃላይ አጠቃቀም ፡ የአሸዋ ክምር መረጋጋት፤ የንፋስ መቋረጥ፤ ማር፤ የተራቆቱ አካባቢዎችን እንደገና ማልማት፤ የአፈር ለምነት መሻሻል (N-fixing (አጠራጣሪ)፣ ቅጠል ከወደቀ በኋላ የንጥረ ነገር ዑደት፤ አጥር፤ ለግብርና ደን ስርዓቶች በጣም ተስማሚ (ከሐብሐብ፣ ከማሽላ፣ ከመኖ ሳሮች ጋር በማጣመር)

የእንስሳት መኖ፡- ቅጠሎችንና የጓሮ ፍሬዎችን በበጎች፣ በፍየሎችና በግመሎች ይመረምራል

ማስፈራሪያዎች ፡ አንበጣዎች እና ፍየሎችን የሚቃኙ እና ግመሎች ዋና ጠላቶች ናቸው፤ እረኞች ቅርንጫፎችን እየቆረጡ አጥር ይሠራሉ

ስርጭት ፡ ከእሳት እና ከእንስሳት ግጦሽ ጥብቅ ጥበቃ፤ ቢያንስ በመጀመሪያዎቹ ሁለት ዓመታት ውስጥ የአረም ውድድርን በብቃት መቆጣጠር ለችግኝ ህልውና አስፈላጊ ነው

የተለያዩ ፡ ኤ. ሴኔጋል ከፊል በረሃማ የሣር ሜዳዎች እስከ አኖጌሲስ ደን ድረስ ከተለያዩ የእፅዋት ዓይነቶች ጋር የተቆራኘች ናት፤

አዳይቶ/ካዴይ

ሳልቫዶራ ፐርሲካ

የአገሬው ተወላጆች

የአካባቢ ተመሳሳይ ቃላት: Hadaiyto; ዳዳሆ; አዳድ'ቶ

ተመሳሳይ ቃላት፡- የጥርስ ብሩሽ ዛፍ፤ የጨው ቁጥቋጦ፤ የሰናፍጭ ዛፍ፤ ሚስዋክ

አዳይቶ/ካዴይ ቡሽ

የአዳይቶ/ የካዴይ ቅጠሎች

የአዳይቶ/ የካዴይ ቅጠሎች

የአዳይቶ/ የካዴይ ቅጠሎች

ሥነ-ምህዳር ፡ አመታዊ የዝናብ መጠን፡ <200-1000 ሚሜ፤ ከፍታ፡ 0-1800 ሜትር፤ ጨውን የሚቋቋም፤ ድርቅን የሚቋቋም፤ የከርሰ ምድር ውሃ ማግኘት በሚችልበት ቦታ ያድጋል፤ ደረቅ ቦታዎች፣ አብዛኛውን ጊዜ በወንዞች፣ በሸክላዎች፣ በሉጋዎች፣ በሐይቆች ወይም በጉድጓዶች ዳርቻ፤ በአልካላይን ወይም በጣም ጨዋማ አፈር፣ አብዛኛውን ጊዜ በሸክላ የበለፀገ እና ጨው የሌለበት አፈር ላይ የሚስማማ። ሸክላዎችን ይመርጣል፣ ነገር ግን በሎማዎች፣ በጥቁር አፈር እና በአሸዋ ላይ ይገኛል።

አጠቃቀም፡ ቅጠሎች ፡ የሚበሉ (ሰላጣ፣ አትክልት እና ሶስ)፣ ትራድ. መድሃኒት (ሳል፣ አስም፣ ስኮርቪ፣ ሩማቲዝም፣ ክምር፣ ወዘተ)፣ ባህሪያት (ደብዛዛ፣ አንጀትን የሚያደክም፣ የጉበት ቶኒክ፣ ዳይሬቲክ፣ ማስታገሻ፣ አንትሄልሚንቲክ፣ ለኦዞና እና ለሌሎች የአፍንጫ ችግሮች ጠቃሚ፣ ክምር፣ እከክ፣ ሉኮደርማ፣ እብጠትን የሚቀንስ እና ጥርሶችን የሚያጠነክር)፣ የቆዳ ምርት (የተፈጨ ቅጠል + የላም ሽንት + የፐርጉላሪያ ቶሜንቶሳ ቅጠሎች ፀጉርን ከቆዳ ቆዳ በቀላሉ ለማስወገድ ያስችላሉ)፤ ፍሬ ፡ የሚበላ (ትኩስ፣ የበሰለ፣ የደረቀ፣ የተቦካ መጠጥ)፣ ትራድ. መድሃኒት (ቢሊየስ እና ሩማቲዝም)፣ ባህሪያት (ደብዛዛ፣ ካርሚኔቲቭ፣ ዳይሬቲክ፣ ሊቶንትሪፕቲክ እና የሆድ ህመም)፤ ቀንበጦች፣ ሥሮች ፡ የጥርስ ብሩሽ፤ የስር ቅርፊት ፡ ትራድ. መድሃኒት (ጨብጥ፣ ቬሲካል ካታር እና ቶኒክ በአሜኖርያ - ዲኮክሽን)፤ ዘሮች ፡ ትራድ. መድሃኒት (ሩማቲዝም - በቆዳ ላይ የሚቀባ ቶኒክ የዘር ዘይት)፣ ባህሪያት (ማጽጃ፣ ዳይሬቲክ)፤ ምርቶች (ዘይት ከከናት ሊተካ ይችላል

በሳሙና እና በቆሻሻ ሳሙናዎች ውስጥ ዘይት); እንጨት የማገዶ እንጨት፣ ከሰል (ስጋ ሲበስል መጥፎ ጣዕም)፣ የሬሳ ሣጥኖች፣ ክለቦች፣ ግንባታ፣ የቤት እቃዎች፣ ባህሪያት (ለስላሳ፣ ነጭ፣ ለመስራት ቀላል፣ ምስጦችን የሚቋቋም)፤ አጠቃላይ ፡ ፀረ-ባክቴሪያ እና የፐላክ መከላከያ እንቅስቃሴ፤ የአንዳንድ የንግድ የጥርስ ማጣበቂያዎች ንጥረ ነገር፤ የንፋስ መበታተን፣ የጨው/የተዳከመ አፈር መሻሻል፣ ጥላ (ለአፈር እርጥበት እና ለከብት እርባታ ጠቃሚ ሲሆን በዚህም የአፈር ለምነትን ያሻሽላል)

የእንስሳት ህክምና ፡ ሄልሚንቲያሲስ፣ ብሩሴሎሲስ፣ የፅንስ ሽፋን ማቆየት፣ አንትራክስ

የእንስሳት መኖ፡- ቅጠሎች፡- በከብቶች፣ በጎች፣ በፍየሎችና በግመሎች የሚታከሙ፣ ከፍተኛ የውሃ ይዘት (ለእንስሳት የውሃ ምንጭ)፣ ከፍተኛ ማዕድናት (እስከ 40%) (ወተትን መጥፎ ጣዕም እንደሚያደርጉት ይነገራል፣ ይህም ለሁሉም ማለት ይቻላል ለከብቶች ችግር ነው፣ ከመጠን በላይ ሲመገቡ ማዕድናትን የማከማቸት ችሎታቸውን ለመቋቋም የሚችሉ ግመሎችን ሳይጨምር)፤ አበቦች (ለማር ንቦች የሚሆን ኔክታር)፤ ደረቅ ወቅት መኖ (ሁልጊዜ አረንጓዴ)፤

በ NaCl (“ለእንስሳት የሚሆን የጨው መድኃኒት”) የበለፀገ

የእድገት ባህሪያት ፡ በዝግታ ማደግ፤ በእርሻ ቦታዎች ወይም በአጥር ውስጥ ማደግ

ማባዛት ፡ ችግኞች፤ ዘርን በድስት ውስጥ መዝራት።

አደጋዎች ፡ ለመኖሪያ ቤት መጥፋት እና

ከመጠን በላይ ግጦሽ

ኢ`ቢ/ቁድሃክ

የአገሬው ተወላጆች

የአካባቢ ተመሳሳይ ቃላት ፡ E'ebto; ኢቢቶ; ቤህበይ; Ehebto

ተመሳሳይ ቃላት ፡ ጃንጥላ ቶርን፤ አካሲያ ቶርቲሊስ፤ አካሲያ ሄቴራካንታ፤ አካሲያ ሊታኩነንሲስ፤ አካሲያ ራዲና፤ አካሲያ ስፒሮካርፓ፤ ሚሞሳ ቶርቲሊስ፤ አካሲያ ፋሲኩላታ

ቫቼሊያ ቶርቲሊስ

የኢቢ/ የቁድሃክ ዛፍ

ኢቢ/ ኪድሃክ እሾህ

የኢቢ/ የቁድሃክ ቅጠሎች

የኢቢ/ የኩድሃክ አበቦች

ሥነ-ምህዳር ፡ አመታዊ የዝናብ መጠን፡ ከ100-1000 ሚሜ፤ ከፍታ፡ 0-1 000 ሜትር፤ አማካይ አመታዊ የሙቀት መጠን፡ 23-31°ሴ፤ በአሸዋ ክምር፣ በአሸዋማ ሎም፣ በድንጋይ አፈር እና በደንብ በሚፈስሱ ሌሎች አፈርዎች ላይ ያድጋል፤ በቀላል ቡናማ፣ አሸዋማ አፈር ላይ ትንሽ ወይም ምንም ካልሲየም ካርቦኔት በሌለው አፈር ላይ በደንብ ይሰራል፤ ድርቅን የሚቋቋም (ጥልቅ የታፕሩ ስርዓት እና በርካታ የጎን ሥሮች፣ ፍሬቶፊዝ፣ እስከ 40-50 ሜትር ጥልቀት ባላቸው የውሃ ማጠራቀሚያዎች ላይ የተመሰረተ)፤ ለወቅታዊ የውሃ መቆፈር እና ጨው የሚቋቋም፤ በአጠቃላይ ክፍት፣ ደረቅ ደኖችን በንጹህ ማቆሚያዎች ውስጥ ወይም ከሌሎች ዝርያዎች ጋር የተቀላቀለ ይፈጥራል

አጠቃቀሞች፡ ፖድስ ፡ የሚበላ (የረሃብ ምግብ)፣ ቆዳን ማሸት፤ ፍራፍሬዎች ፡ የሚበላ (ከተፈጨ የበለጠ ገንቢ)፣ የሚሸከሙትን የቀንድ አውጣ ዝርያዎችን ይገድላል።

ስኪስቶሶሚያሲስ ዓሳን ሳይጎዳ፤ እንጨት ፡ የአጥር ምሰሶዎች፣ የማገዶ እንጨት፣ የቤት እቃዎች፣ የጋሪ ጎማዎች፣ ከሰል፣ የትራድ. መድኃኒት (አስም)፣ ክፍት ቦታ ላይ ዘላቂ ያልሆነ ነገር ግን በመጠኑም ቢሆን በመሸፈን ስር፤ ሥሮች ፡ መጠለያዎች (ተለዋዋጭ)፣ ቆዳ ማቃጠል፤ ቅርፊት ፡ ገመድ፤ ቆዳ ማቃጠል፣ የትራድ. መድኃኒት (በፈውስ ቁስሎች ላይ ፀረ-ተባይ - የደረቀ ዱቄት፣ አንቲሄልሚንቲክ)፤ ማስቲካ ፡ ለምግብነት ይውላል ("የድሃው ሰው ማስቲካ አረብኛ")፤ ዘሮች ፡ የትራድ. ሕክምና (ተቅማጥ)፤ ቅርንጫፎች፡ እንቅፋቶች (እሾሃማ)፤ አጠቃላይ ፡ የትራድ. ሕክምና (vermifuge፣ የቆዳ ኢንፌክሽኖች፣ እብጠት፣ የአለርጂ የቆዳ በሽታ)፣ ሞሉሲሳይድ፣ አልጂሳይድ፣ የአፈር መሻሻል (N⁺-fixing)፣ የአፈር መሸርሸር ቁጥጥር፣ የደን መጨፍጨፍ ዝርያዎች፣ ለወፎች መጠለያ

የእንስሳት መኖ፡ ፖድ ፡ ፎደር (ሲፈጭ የበለጠ ገንቢ፣ ከቅጠሎች የበለፀገ)፤ ቅጠሎች ፡ ፎደር (ትኩስ እና ደረቅ)፤
አበቦች ፡ መኖ (ከ90% በላይ ማቋረጥ እና መቀነስ)፤ የአመጋገብ ገደቦች (አካሲያ ከፍተኛ መጠን ያለው ፊኖሊክ እና ታኒን ይይዛል)፤ በቀላሉ የሚገኙ የናይትሮጅን ምንጮችን መጠቀም የታኒንን ፀረ-አመጋገብ ውጤቶች ሊከላከል ይችላል፤ ከፍተኛ የማይክሮባላዊ መበላሸት አቅም፤ የአካሲያ ቶርቲሊስ ፖድ የወተት ላሞችን መመገብ ደስ የማይል ሽታ ያለው ወተት እንደሚያመርት ተዘግቧል።

የእድገት ባህሪያት ፡ በፍጥነት የሚያድግ (በ2 ዓመት ውስጥ 1.5 ሜትር አካባቢ)፤ ጥሩ የመራቢያ ባህሪ፤ ከባድ የአሰሳ ስራን መቋቋም የሚችል፤ በዝግታ የሚያድግ፤ የችግኝ እድገት በጣም ቀርፋፋ ሲሆን ከተተከሉ በኋላም ቢሆን ዛፎች ብዙውን ጊዜ ይሻሻላሉ።

ዘግይቶ (በአራት ዓመታት ውስጥ ወደ 0.8 ሜትር ቁመት መጨመር ታይቷል)

ማባዛት፡- ዘሮቹ በሚፈላ ውሃ ውስጥ ተዘፍቀው እስኪበጡ ድረስ ሊጠቡ ይችላሉ፤ የቴስታ (የዘር ሽፋን) ወፍራም እና የማያስተላልፍ ሲሆን ከመጥለቅለቁ በፊት ሊቆረጥ ወይም ሊለጠፍ ይችላል (አስቸጋሪ ቀዶ ጥገና)፤ ከ4 እስከ 10 ቀናት በኋላ ሊበቅሉ፤ ከተፈጨ በኋላ ከእድፍ የሚበቅሉ ችግኞች፤ የታከሙ ዘሮችን በቀጥታ በመዝራት መትከል ሁልጊዜ ተመራጭ መሆን አለበት፤ ይህም ከግንዱ በአስር እጥፍ በፍጥነት የሚበቅለውን የታፕ-ሩትን አሰቃቂ ሁኔታ ለማስወገድ እና ለመርገጥ ነው (ይህ መርህ ይህንን ፈጣን የስር እድገት ባህሪ የሚጋሩ ብዙ የበረሃ ዛፎች እና ቁጥቋጦዎች ላይ ይሠራል)።

ጋርሳ

ዶቤራ ግላብራ

የአገሬው ተወላጆች

የአካባቢ ተመሳሳይ ቃላት ፡ ገርሳ

የጋርሳ ዛፍ

የጋርሳ ቅጠሎችና ቅርንጫፎች

የጋርሳ ቅጠሎች

ሥነ-ምህዳር ፡ አመታዊ የዝናብ መጠን፡ 100-800 ሚሜ፤ ከፍታ፡ 0-1500 ሜትር፤ የሙቀት መጠን፡ 15-45 °ሴ፤ የአፈር pH፡ 5.5-8.5፤ በድንጋያማ ኮረብቶች እና በጨዋማ የወንዝ ዳርቻዎች ላይ ይከሰታል፤ ለአጭር ጊዜ የውሃ መቆፈርን ይቋቋማል፤ በአሸዋማ፣ በደለል፣ በጥቁር ጥጥ ወይም በካልኬርየስ ሎም አፈር ላይ ይበቅላል

አጠቃቀሞች፡ ፍራፍሬዎች ፡ የሚበሉ፤ ዘሮች ፡ የሚበሉ (ለረጅም ጊዜ መቀቀል አለባቸው፣ የረሃብ ምግብ)፤
እንጨት ፡ የማገዶ እንጨት፤ የእንጨት ሥራ (ተባይ፣ ሞርታር፣ ማንኪያዎች፣ የማከማቻ ኮንቴይነሮች፣ የአልጋ ፍሬሞች፣ ሰገራዎች፣ ሌሎች የቤት ውስጥ እቃዎች፣ በጣም ለስላሳ እንጨት)፤ አጠቃላይ ፡ ጥላ/መጠለያ፤ ጌጣጌጥ

የእንስሳት መኖ ፡ ቅጠሎች፡ በጣም ጣፋጭ እና በሁሉም እንስሳት የሚጎበኙ

የእድገት ባህሪያት፡- እድገቱ ቀርፋፋ ነው፤ ከአንድ አመት በኋላም ቢሆን ችግኞች ቁመታቸው 10 ሴ.ሜ ብቻ ሊሆን ይችላል፤ ለመጀመሪያዎቹ 4-5 ዓመታት ከእይታ መጠበቅ አለባቸው፤ ዛፎች በአግባቡ ከተቋቋሙ በኋላ ተደጋጋሚ መቆራረጥን ወይም ማሰስን መቋቋም ይችላሉ፤ ርቀቱ ቢያንስ 10 ሜትር መሆን አለበት

የጋርሳ ቅጠሎች እና ግንድ

አስተያየቶች፡- ዝርያው ለአደጋ ሊጋለጥ ስለሚችል የዛፎች መትከል ሊበረታታ ይገባል፤ በኮንሶ ልዩ ወረዳ ዝቅተኛ ቦታዎች፣ በሰገን ወንዝ ዳርቻ፣ የተለመደ የድርቅ አመላካች ተክል ነው፤ አዳዲስ ቡቃያዎች ሁልጊዜ በበጋ ወቅት ይበቅላሉ፤ ዝናብ ቢዘገይ ወይም ቢበላሽ፣ ዛፉ በተለምዶ አዳዲስ ቡቃያዎችን፣ ፍራፍሬዎችን እና ዘሮችን በብዛት ማምረት ያሳያል፤ ገበሬዎች በተለመደው ጊዜ፣ ዝናብ በሰዓቱ ወይም በብዛት በሚሆንበት ጊዜ፣ ዶቤራ ግላብራ ብዙ ፍሬ እና ዘር እንደማያፈራ ገልጸዋል፤ ዛፉ በብዛት ሲያብብ፣

የኮንሶ ህዝብ ድርቅ ሊከሰት እንደሚችል ስለሚፈሩ የምግብ እጥረት ሊከሰት ይችላል፤ የውሃ መሟጠጥን እና ከፍተኛ የጨው ክምችትን ለመቋቋም የውሃ አጠቃቀምን የመቆጣጠር አቅም አለው

ጎሮንቶ/ጉማር

ቫቼሊያ ኑቢካ

የአካባቢ ተመሳሳይ ቃላት ፡ ጌሮንቶ

ተመሳሳይ ቃላት: Acacia nubica; አካካያ ቪርቾቪያና; የአካካያ ሜርኬሪ; Acacia oerfota

ጌሮንቶ/ ጉማር ቡሽ

የጌሮንቶ/ የጉማር ቅጠሎች

የጌሮንቶ/ የጉማር አበቦች

የገርኖንቶ/ የጉማር ፖዶች

ሥነ-ምህዳር ፡ ከፍታ፡- በብዛት የሚከሰተው በደረቁ ቁጥቋጦዎችና ከፊል ደረቅ በሆኑ ጣፋጭ ምግቦች፣ ከ100-1,600 ሜትር ከፍታ ላይ ነው።

ስርጭት ፡ ትግሮች

አስተዳደር ፡ ኮፒንግ፣ ፖላርድንግ እና ሉፒንግ

አጠቃቀሞች ፡ የማገዶ እንጨት፣ ምሰሶዎች (የጎተራ ፍሬሞች)፣ መድኃኒት (ቅርፊት)፣ መኖ (ቅጠሎች፣ ቀንበጦች እና እንጨቶች)፣ ፋይበር (ቅርፊት)

አስተያየቶች ፡ የዛፍ ቅርፊት ማውጣት የሩማቲዝምን በሽታ ለመፈወስ ይጠቅማል

የእንስሳት መኖ፡- ቅጠሎችና እንጨቶች በካልሲየም የበለፀጉ ናቸው፣ ነገር ግን ቅጠሎቹ የበለጠ ፎስፈረስ አላቸው

ሄዳይቶ/ዳፋሩር

ግሬቪያ ቴናክስ

የአካባቢው ተመሳሳይ ቃላት ፡ ሁዳ፣ ሚኔጉር

የሄዳይቶ/ የዳፋሩር ዛፍ/ቁጥቋጦ

የሄዳይቶ/ የዳፋሩር ቅጠሎች

የሄዳይቶ/ የዳፋሩር ቅጠሎች

የሄዳይቶ/ የዳፋሩር ፍሬ (መጀመሪያ ደረጃ ላይ የሚገኝ ሲሆን ፍሬው ቢጫ ይሆናል)

ሥነ-ምህዳር ፡ አመታዊ የዝናብ መጠን፡ <200-1000 ሚሜ፤ ከፍታ፡ 0-1800፤ የአፈር አይነት፡ አሸዋማ፣ ድንጋያማ እና ላተሪክ አፈር፤ ድርቅን የሚቋቋም

የእድገት ባህሪያት ፡ በጣም በዝግታ የሚያድግ፤ በአጠቃላይ በጣም በዝግታ የሚያድግ ተክል ነው፣ ምንም እንኳን ወጣት ተክሎች በ8 ወራት ውስጥ እስከ 1.5 ሜትር ቁመት እንደሚደርሱ ቢመዘገቡም፤ እድገቱ ፈጣን ነው፣ አንዳንድ ጊዜ በ8 ወራት ውስጥ እስከ 1.5 ሜትር ይደርሳል

አጠቃቀሞች፡ ፍራፍሬዎች ፡ ምግብ (ከፍተኛ መጠን ያለው ብረት - የሚያድስ መጠጥ፣ ሊደርቅ ይችላል)፤ ትራድ. ሕክምና (በሴቶች ላይ የመራባት እድገትን ያበረታታል፣ ለነፍሰ ጡር ሴቶች ልዩ አመጋገብ፣ የደም ማነስ ላላቸው ሕፃናት)፤ ቅርንጫፎች ፡ የማገዶ እንጨት፤ ከሰል፤ ቅርፊት ፡ ገመዶች፤ በቤት ግንባታ ውስጥ የማሰር ዓላማዎች፤ የፀጉር ተባይ (የሙሲላጂኒክ ዝግጅት)፤ እንጨት ፡ የጦር መሳሪያዎች፣ ታንኳዎች፣ የእግር ዱላዎች፣ ወዘተ (ምስማሮችን የሚቋቋም)፣ ነዳጅ፣ ከሰል፤ አጠቃላይ አጠቃቀም ፡ ማር፤ ትሬድ።

መድሃኒት (ጉንፋን፣ የደረት ህመም፣ በታይፎይድ መድኃኒት ውስጥ እንደ ዋና አካል፣ የአጥንት ስብራት፣ የቲሹ ፈውስ)፤ የአፈር ጥበቃ (ከነፋስ እና ከውሃ መሸርሸር የሚከላከል ኃይለኛ የስር ስርዓት)፤ እርስ በርስ መተሳሰር ይቻላል፤ የአፈር መሻሻል (በቅጠል ቆሻሻ ምክንያት አካላዊ እና ኬሚካላዊ ባህሪያት)፤ መከላከያ፤ መለስተኛ አንቲባዮቲክ ባህሪያት፤ የቆሻሻ በታዎችን መልሶ ማቋቋም፤ ማስቲካ የፓራሲታሞል ግራኑሌሽን ፈሳሽነትን እንደሚያሻሽል ተገኝቷል፤ ለ

የህፃናት ህክምና ፎርሙላ ኢቡፕሮፌን

የእንስሳት መኖ፡- ወጣት ቅጠሎች በእንስሳት ይበላሉ፣ በደረቅ ወቅቶች መጨረሻ ላይ ትንሽ ጣፋጭ ናቸው፣ እና በቂ የመኖ ዋጋ አላቸው።

ስርጭት፡- ተክሎች እንስሳትን ከማየት ጥበቃ ያስፈልጋቸዋል

አስተያየቶች ፡ ግሬቪያ ቴምቤንሲስ እና ጂ. ቴናክስ በፍራፍሬዎች ፈጽሞ ሊለያዩ አይችሉም

ኬሴልቶ/ማራ

አካሲያ ኒሎቲካ

ተመሳሳይ ቃላት ፡ የግብፅ ሚሞሳ፤ የግብፅ እሾህ፤ ቀይ እሾህ፤ ፕሪክሊ አካያ፤ ጥቁር ፒኳንት፤ የግብፅ አካያ፤ የህንድ ሙጫ አረብኛ ዛፍ፤ ቶርን ሚሞሳ፤ ቶርኒ አካያ፤ አካያ ጎሚፌራ፤ አካሲያ ዴ ካየን፤ አካሲያ አረብኛ፤ አካሲያ ስኮርፒዮይድስ፤ ሚሞሳ አረብኛ፤ ሚሞሳ nilotica፤ ሚሞሳ ስኮርፒዮይድስ፤ አካሲያ አድሰንጒይ፤ አካሲያ ቤንታሚይ፤ አካሲያ ስኮርፒዮይድ፤ አካሲያ ሱባላታ፤ አካሲያ ቬራ፤ Mimosa adstringens; ቫቼሊያ ኒሎቲካ

የኬሴልቶ/ማራ ዛፍ

የኬሴሎት/ የማራ ቅጠሎች

የኬሴልቶ/ የማራ አበባዎች

ሥነ-ምህዳር ፡ አመታዊ የዝናብ መጠን፡ 300-2200 ሚሜ፤ ከፍታ፡ 0-1500 ሜትር፤ አማካይ አመታዊ የሙቀት መጠን፡ 18-28°ሴ፤ ድርቅን የሚቋቋም፤ ሙቀትን የሚቋቋም (> 50°ሴ)፤ ቀላል በረዶና ጨውን የሚቋቋም፤ የውሃ መዝረፍና መጥለቅን የሚቋቋም፤ በአሉቪየምና በከባድ የሸክላ አፈር ውስጥ በተሻለ ሁኔታ ያድጋል፤ ጠንካራ የብርሃንና ዘላቂ የአፈር እርጥበት ፍላጎት

አጠቃቀሞች፡ ፍራፍሬ ፡ ባህላዊ ሕክምና (የሆድ ህመም እና የሆድ ህመም - በብዛት ከተበላ መርዛማ ሊሆን ይችላል)፤ ቅጠሎች (የተጎዱ): ባህላዊ ሕክምና (በቁስል ላይ የተቀባ); ፖድስ/
ዘሮች፡- ባህላዊ መድኃኒት (ፀረ-ስኮርቡቲክ፣ ላክቶጎግ)፤ የሚበላ (የተጠበሰ ወጣት ፖድ/ ዘሮች፣ አትክልት); ለስላሳ ቡቃያዎች: የሚበላ (አትክልት); ቅርፊት: ትራድ. መድሃኒት (ከስከሬብ ጋር የሚታኘክ፣ ሳል፣ የነርብ ማነቃቂያ፣ ተቅማጥ፣ ተቅማጥ፣ የሥጋ ደዌ፣ የአንጀት ህመም ማስታገሻ፣ የሆድ ትሎች፣ ክፍት ቁስሎችን ለማከም አንቲሴፕቲክ); ቆዳ (ያቆያል እና ይለሰልሳል - ታኒን); እንጨት:

የነዳጅ እንጨት (ትንሽ ጭስ)፤ ከሰል፤ ግንባታ (ለምሳሌ የባቡር ሐዲድ፣ ማዕድን ማውጫዎች፣ ዘላቂ፣ ምስጦች እና ቦረሮች መቋቋም የሚችሉ)፤ ጥራት ያለው እንጨት (ምሰሶዎች፣ አናጢነት፣ ጀልባ፣ የቤት ግንባታ)፤ ሥሮች ፡ ባህላዊ ሕክምና (የድካም ስሜት፣ አፍሮዲሲያክ፣ ሳንባ ነቀርሳ)፤ አበቦች ፡ ባህላዊ ሕክምና (የቂጥኝ ቁስሎች)፤

ኬሴልቶ/ ማራ ፖድስ

ማስቲካ ፡ ኢሙልሴፈንግ ወኪል፤ ማስታገሻ (በንግድ ዝቅተኛ ጥራት)፣ የሚበላ፣ ባህላዊ መድኃኒት (የጉሮሮ፣ የደረት ቅሬታዎች)፤

አጠቃላይ አጠቃቀም ፡ ማር፤ በመሬት ማገገሚያ ውስጥ ያሉ አቅኚ ዝርያዎች፤ የጀርባ አጥንት መርዞች፤ የአፈር መልሶ ማቋቋም፤ የአፈር ማበልጸጊያ (N-fixing)፤ ከእሳትና ከነፋስ መከላከል፤ ለባዮሎጂካል ልዩነት መሸሸጊያ፤ ከሣር ወይም ከእህል ሰብሎች ጋር መቀላቀል (የማሽላ ምርትን ይቀንሳል)፤ የወረቀት ምርት፤ የእንስሳት ህክምና ፡ ለምሳሌ በከብቶች ውስጥ የጉበት ፍሉክስን ለመቀነስ ሞሉሲሳይድ፤ የእንስሳት መኖ ፡ ለከብቶች የሚፈለግ መኖ፤ ቅጠሎች፣ ወጣት ቡቃያዎች፣ ወጣት ቡቃያዎች የወተት ምርትን እንደሚረዱ ይታመናል።

ስርጭት ፡ በዝግታ የሚያድግ፤ በመጠኑ ረጅም ዕድሜ የሚኖር፤ በፍጥነት የሚታጠፍ ሥር እድገት፤ ወጣት ዛፎች በደንብ የሚበቅሉ፤ ከትሩንች፣ ከሥሩ መጨመቂያዎችና ከቆራጮች ሊባዙ ይችላሉ፤ ዘሩ ጠንካራ ሽፋን ያለው ሲሆን ጠባሳ ሊኖረው ይገባል (ሜካኒካል መሸርሸር፣ አሲድ ወይም ሙቅ ውሃ ማከም)፤ የተጠቁ ዘሮችን በቀጥታ በመዝራት ወይም በመዋዕለ ሕፃናት የሚያድጉ ችግኞችን ወይም በእንስሳት እድፍ ውስጥ የተሸከሙ ዘሮችን በመትከል ሊቋቋም ይችላል። በአየር ላይ ሊዘራ ይችላል፤

ዘሮች በፍጥነት ይበቅላሉ (ከ7-15 ቀናት)፤ የቧንቧ ሥሩን በፍጥነት ለማደግ ረጅም ፖሊ-ቱቦዎችን (20 x 7 ሴ.ሜ) ይጠቀሙ፤ ተደጋጋሚ ሥር

መግረዝ ይመከራል፤ ከስድስት ወራት በኋላ የተተከሉ ችግኞችን ማሳደግ፣ ችግኞች ለፀሐይ ብርሃን ሙሉ በሙሉ መጋለጥ እና ውሃ የማያፈስ አፈር ያስፈልጋቸዋል።

ኩስራ/ጎብ

ተመሳሳይ ቃላት ፡ ኩሲራ(ቶ)፤ ቁርቁራ፣ ቡፋሎ ቶርን፤ ኬፕ ቶርን

ኩስራ/ ጎብ ዛፍ

የኩስራ/ ጎብ ቅጠሎች፣ እሾህና አበቦች

ሥነ-ምህዳር፡- መካከለኛ እና ሞቃታማ የአየር ንብረት፤ እንደ ጫካ፣ ክፍት ሣር ሜዳ፣ ድንጋያማ ኮፒዎች፣ ክፍት ሣር ሜዳዎች፣ በጅረቶች ዳርቻ በተለያዩ አፈርዎች፣ በንጥረ ነገር የበለፀጉ የሸለቆ ግርጌዎች እና የደን ዳር ድንበሮች ባሉ ሰፊ የመኖሪያ አካባቢዎች ይገኛል፤ መገኘቱ የመሬት ውስጥ መኖርን እንደሚያመለክት ይነገራል።

የተለያዩ፡- ለመደበኛ ግጦሽና ለመበስበስ የሚቋቋም፤ እሳትን የሚቋቋም፤ በ5-7 ዓመታት ውስጥ ፍሬ የሚያፈራ እና 18 ኪ.ግ የሚደርስ ፍሬ የሚያፈራ
አመት

Ziziphus mucronata

ኩስራ/ የጎብ ዋሻዎችና እሾሃማዎች

የኩስራ/ ጎብ ቅጠሎች፣ ቅርንጫፎች እና አበቦች

ውሃ፤ በጣም ጠንካራ የሆኑ ደረቅ አካባቢዎች በብዛት የሚገኙ ዝርያዎች፤ ለበረዶም ሆነ ለድርቅ የሚቋቋሙ፤ ከፍታ፡ እስከ 2000 ሜትር፤ አማካይ ዓመታዊ የሙቀት መጠን፡ 12-30C°፤ አማካይ ዓመታዊ የዝናብ መጠን፡ 446-1200 ሚሜ፤ ለጥልቅ አፈር፣ ለወቅታዊ የውሃ መቆራረጥ፣ ለጨው የሚረጭ እና ለአፈር ጨዋማነት የሚቋቋሙ

አጠቃቀሞች፡- ሥሮች፡- የእባብ ንክሻን ለማከም የሚያገለግል፤ በተለምዶ ለሁሉም አይነት ህመሞች እንዲሁም ለተቅማጥ ህመም ማስታገሻ ሆኖ ያገለግላል፤ ከቅጠል ፓስታ ጋር ተቀላቅሎ ለቲዩበርኩላር እጢ እብጠት፣ እባጭ፣ እብጠት፣ እጢዎች፣ ቁስሎች፣ ቁስሎች፣ ኩፍኝ፣ ተቅማጥ፣ ላምባጎ እና የደረት ቅሬታዎች ሕክምና ሆኖ ያገለግላል፤ የቅርፊቱ እና የቅጠሎቹ ድብልቅ ለመተንፈሻ አካላት በሽታዎች እና ለሌሎች የቆዳ ሴፕቲክ እብጠቶች ጥቅም ላይ ይውላል፤ ከላይ የተጠቀሱት ሁሉ ከቅርፊቱ እና ከቅጠሎቹ የተለዩ የፔፕታይድ አልካሎይድ እና ፀረ-ፈንገስ ባህሪያት ሊሆኑ ይችላሉ፤ ፍራፍሬ፡- ማር፤ ቤሪዎች ለምግብነት የሚውሉ እና ትኩስ ወይም የደረቁ ናቸው፤ እጅግ በጣም ከፍተኛ ቫይታሚን ሲ ይይዛሉ፤ ቢራ፤ ዘሮች ይጠበሳሉ፣ ይፈጨሉ እና እንደ ቡና ምትክ ያገለግላሉ፤ እንጨት፡- የማገዶ እንጨት፤ ከሰል፤ እንጨት፤ ምስጥ የሚቋቋም እንጨት ምሰሶዎችን እና ምሰሶዎችን ለመገንባት፣ ሕያው እና ደረቅ አጥርን ለመገንባት እና ለአደን እና ለአሳ ማጥመጃ መሳሪያዎች ያገለግላል፤ የዛፎቹ የመለጠጥ ችሎታ ለቀስት እና ለመገረፍ ተስማሚ ያደርገዋል፤ ወጣት ቅጠሎች፡- እንደ ስፒናች የበሰለ እና የሚበላ፤ በጣም የሚጣፍጡ አይደሉም ነገር ግን ገንቢ ናቸው፤ ቅርፊት፡- እንደ ኤሜቲክ ጥቅም ላይ ይውላል፤ የቅርፊት ዲኮክሽን ለሩማቲዝም እና ለሆድ ችግሮች ያገለግላል፤ የቅርፊት መርፌ ሳልን ለማከም ያገለግላል፤ በእንፋሎት መታጠቢያ ውስጥ ቆዳን ለማጽዳት ያገለግላል፤ ከፍተኛ መጠን ያለው ታኒን ይዘት ስላለው ቆዳን ለማቅለም ይረዳል

(12-15%)፤ ጭማቂ ፡ ለቀስት መርዝ እንደ ማደባለቅ ወኪል ሆኖ ያገለግላል፤ የእንስሳት መኖ፡- በጣም ገንቢ ቅጠሎችና ፍራፍሬዎች፤ በዝቅተኛ ደረጃ የመኖ ምግቦች ውስጥ እንደ ፕሮቲን ተጨማሪ ንጥረ ነገር ተደርጎ ይቆጠራል፤ Ca፣ P፣ Mg፣ Na እና የ K ይዘት ተለዋዋጭ ቢሆንም ከከብቶች ፍላጎት ከፍ ያለ ነው፤ የጎሽ እሾህ መኖ ለከብቶች የሚስማማ ሲሆን ለፍየሎችም ከበጎች ይልቅ የሚስማማ ነው።

ማባዛት፡- ከዘር ወይም ከተቆረጠ በቀላሉ የሚበቅል፣ በማንኛውም የአፈር አይነት ማለት ይቻላል የሚያድግ እና ሙቀትንና ቅዝቃዜን በእኩል የሚቋቋም፤ ሆኖም ዘሩ ደካማ የጥበቃ ባህሪ ስላለው ትኩስ ሆኖ መዝራት አለበት፤ ለውዙን ካጸዳ በኋላ፣ በቪስ ወይም በተለመደው የኑትክራከር መንጋጋ መካከል መቀመጥ እና ለውዙ እስኪሰነጣጠቅና ዘሩ እስኪለቀቅ ድረስ ቀስ በቀስ ሊዘጋ ይችላል፤ ከዚያም ዘሮቹ በሞቀ ውሃ ተሸፍነው እንዲቀዘቅዙ፣ ለሁለት ቀናት እንዲታጠቡ እና እንዲዘሩ ሊፈቀድላቸው ይችላል፤ ችግኞችና ትናንሽ ተክሎች መካከለኛ ውሃ፣ ሙሉ የፀሐይ ብርሃን እና ቀልጣፋ የፍሳሽ ማስወገጃ ያስፈልጋቸዋል አለበለዚያ እርጥበት ይይዛቸዋል፤ በዝግታ የሚያድጉ (በዓመት 0.3 ሜትር ወይም ከዚያ በታች)፤ በጥሩ ሁኔታ ላይ በ4-5 ዓመታት ውስጥ ከ4-6 ሜትር ቁመት ይደርሳል፤ በመቁረጥ፣ በአበባ ዘር በማጽዳት እና በመቁረጥ ሊተዳደር ይችላል።

ማዴራ/ማዴህ ቆክስ

ተመሳሳይ ቃላት ፡ ሙኩማሪ; ሙኬቡ; ሱዳን teak

የማዴራ/ ማዴድ ቆክስ ዛፍ

ኮርዲያ አፍሪካና

የማዴራ/ ማዴድ ቆክስ ለቀህ ወጣ

የማዴራ/ማዴድ ቆክስ ቅጠሎች እና ግንድ

ሥነ-ምህዳር፡- በተለያዩ የአፈር ዓይነቶች ላይ የሚገኝ፤ ቀላል፣ ጥልቅ እና በደንብ የተጠራቀመ አፈር እና እርጥበት አዘል ሁኔታዎችን ይመርጣል፤ በመካከለኛ እስከ ዝቅተኛ ከፍታ፣ በደን፣ በሳቫና እና በጫካ፣ በሞቃታማ እና እርጥበት አዘል አካባቢዎች፣ ብዙውን ጊዜ በወንዝ ዳርቻዎች ላይ ይከሰታል፤ በረዶ ለስላሳ፤ በደረቅ ሁኔታዎች ውስጥ ያድጋል ነገር ግን በጥሩ የዝናብ ቦታዎች ላይ ይበቅላል እና ሲከሰት ይበቅላል፤ ምስጦች እና ፈንገሶችን የመቋቋም ችሎታ አለው፤ ከፍታ፡ 550-2600 ሜትር፤ አማካይ አመታዊ ዝናብ፡ 700-2000 ሚሜ፤ ትልቅ ቅጠል ያለው ኮርዲያ በጫካ አፈር ውስጥ ይበቅላል

አጠቃቀሞች፡- በደን ውስጥ እንደገና በማደግ ላይ ያለ ቀደምት ቅኝ ገዢ፤ ብዙውን ጊዜ ደኖች ለእርሻ ሲጸዱ ይቀራሉ፣ ምክንያቱም ዛፉ ለሰብሎች በጣም ጥሩ የጥላ ዛፍ ስለሆነ፤ በጣም ጥሩ የሆነ የሣር ክምር ይሰጣል፤ ጥቃቅን የአየር ሁኔታን ለማሻሻል በሰብል መሬት፣ በግጦሽ መሬት ወይም በግጦሽ መሬት ላይ ባሉ ሌሎች የተደባለቁ የሰብል ስርዓቶች ውስጥ ጥቅም ላይ ይውላል፤ ከፍተኛ ጥራት ያለው የማር ምርት፤ እንጨት፡- ቀላል፣ ግን ዘላቂ፣ በመጠኑ ለስላሳ፣ ቀጥ ያለ እህል ያለው፣ እና በአንጻራዊነት ምስጦችን እና ፈንገስን የሚቋቋም ነው፤ የእህል ሞርታሮችን፣ የውሃ መያዣዎችን፣ እቃዎችን፣ የመሳሪያ እጀታዎችን፣ ከፍተኛ ጥራት ያላቸውን የቤት እቃዎች፣ የንብ ቀፎዎችን፣ ለአካባቢው ቢራ እና ለሺንግልዝ መያዣዎችን ለመሥራት ያገለግላል፤ የማገዶ እንጨት፤ በቂ እንጨት ለማልማት ይቀራል ስለዚህም በግጦሽ ክፍሎች እና በእርሻ ቦታዎች ዙሪያ ሕያው አጥር ሆኖ ያገለግላል፤ ፍራፍሬዎች ፡ ጣፋጭ፣ ጣፋጭ፣ የሚበላ

የማዴራ/ ማዴድ ቆክስ ፍራፍሬዎች

ፐልፕ፤ ጥሩ የንብ መኖ ይሰጣል፤ ቀፎዎች ብዙውን ጊዜ በዛፎች ውስጥ ይቀመጣሉ፤ የአካባቢውን የአልኮል መጠጦች "ቴላ" እና "ቴጅ" ለመስጠት ወይም ያለሱ የአካባቢውን የአልኮል መጠጥ "ቢርዝ" ለመስጠት የራምነስ ፕሪኒድስ ቅጠሎችን በመጨመር ይጠመቃሉ፤ ትኩስ፣ ጭማቂው ቅርፊት የተሰበረ አጥንትን ለማሰር ይጠቅማል፤ ይህ ስፕሊንት አጥንቱ እስኪድን ድረስ አልፎ አልፎ በአዲስ ይቀየራል፤ አጣዳፊ ትኩሳት፣ ቁስሎች፣ ሳል፣ የጥርስ ህመም፣ የሆድ ህመም፣ የእሳት ቃጠሎ፣ ሚቺ፣ ተቅማጥ፣ የጃንጥላ በሽታ፣ የአይን ኢንፌክሽን፣ የቶንሲል በሽታ፣ የአይን ችግሮች፣ የከብቶች አንትራክስ፣ የሚጥል በሽታ፣ በሌሊት ሽንት፣ ጃንጥላ፣ ወባ፣ የደረት ህመም፣ የቆዳ ሽፍታ፣ የእግር ሽታ፣ እከክ፣ የሸረሪት መርዝ፣ ትኩሳት እና ኢንፍሉዌንዛ ለመፈጨት ይረዳል፤ የእንስሳት መኖ ፡ ዛፉ በየጊዜው ለመኖ ይቆረጣል እና አንዳንድ ጊዜ የዛፉ ፍሬዎች በከብቶች፣ በፍየል፣ በጎች፣ በአህያ እና በቅሎ ይበላሉ

ስርጭት ፡ የዱር ጫጩቶች፣ የተተከሉ (6 ወራት) እና ዘር፤ ኮፒዎችን በደንብ ያዘጋጃል፤ የበሰለ ፍራፍሬዎችን ሰብስቦ ሽፋኑ እስኪጠነክር ድረስ በፀሐይ ይደርቃል፤ የዘር ሽፋንን ለማስወገድ አንድ ላይ ይቀቡ፤ መጀመሪያ ላይ መብቀል ቀርፋፋ ነው ነገር ግን ከ3 ሳምንታት በኋላ በጣም ጥሩ ነው፤ ዘሩ እስከ 1 ዓመት ድረስ በደንብ ይከማቻል፤ ዘሮች በተለምዶ በቀጥታ በአልጋዎች ላይ ይዘራሉ፤ መብቀል የሚጀምረው ከ2 ሳምንታት በኋላ ነው፤ ችግኞች በመዋዕለ ሕፃናት ውስጥ ከ4 እስከ 6 ወራት ያህል ያስፈልጋቸዋል፤

መካከለኛ እስከ ዝግተኛ እድገት፤ ከ35 እስከ 45 ዓመታት የሚሸከረከር፤ ከዘር የሚበቅል ፍሬ ያልተስተካከለ ይመስላል ነገር ግን አንዴ ከተጀመረ ዛፉ በፍጥነት እና በጥሩ ሁኔታ ያድጋል፤ በ7 ዓመታት ውስጥ ከ7 እስከ 8 ሜትር ሊደርስ ይችላል እና የአበባ ዘር መበከልንና መቆራረጥን ይታገሳል፤ በጣም ከተጎዱት የዛፍ ዝርያዎች አንዱ እንደሆነ ታውቋል ኢትዮጵያ

መርካአቶ/ቢልሲን

የሴኔጋል ሜሊፌራ

የአካባቢው ተመሳሳይ ቃላት ፡ ማካአርቶ፤

ተመሳሳይ ቃላት ፡ ጥቁር ቶርን; ዋይት-አ-ቢት; ሁክ ቶርን; Acacia detinens Burch.; Mimosa mellifera ቫሃል; Acacia mellifera (ኤም. ቫህል) ቤንዝ

መርካቶ/ ማገርቶ ብልሲን ቁጥቋጦ

መርካቶ/ ማገርቶ ብልሲን ቅጠሎች

መርካቶ/ ማገርቶ ብልሲን ፍሬ

መርካቶ/ ማገርቶ ብልሲን ፖድ

ሥነ-ምህዳር ፡ ድርቅን የሚቋቋም፤ በደረቅና ከፊል በረሃማ አካባቢዎች በስፋት የተስፋፋ፤ አሸዋማ፣ ሸክላ ወይም ድንጋያማ አፈርን ይመርጣል ነገር ግን ታጋሽ ነው

ጥቁር የጥጥ አፈርን (ቨርቲሶልን) ጨምሮ የተለያዩ የአፈር ዓይነቶች፤ አማካይ ዓመታዊ የዝናብ መጠን፡ 250-700 ሚሜ፤ አማካይ ከፍታ፡ 0-1500 ሜትር

አጠቃቀሞች፡- አበቦች፡- ከፍተኛ ጥራት ያለው ማር፣ ስለዚህም ሜሊፌራ የሚል ስያሜ ተሰጥቶታል፤ እንጨት ጠንካራ፣ ሲወጠር ጥቁር ማለት ይቻላል፤ ለምስጥ የሚቋቋም፤ ለግንባታ፣ ጎጆ ለመገንባት፣ ሕያው አጥር፣ ምሰሶዎች፣ አጥር፤ ለማገዶ እንጨት፣ ከሰል፤ ቅርፊት፡- ትሬድ። የሆድ ችግሮችን፣ መሃንነትን፣ የሳንባ ምች፣ ወባን እና ቂጥኝን ለማከም የሚያገለግል መድኃኒት፤ ቀንበጦች፡- በሰዎች የሚታኘክ እና እንደ የጥርስ ብሩሽ ጥቅም ላይ የሚውል።

ማስቲካ፡- በልጆች፣ በእንስሳት እና በወፎች የሚበላ እና የሚወደድ፤ የዱቄት ትል ከጭማቂ መርዝ ጋር የተቀላቀለ ሲሆን የጫካ ቀስቶችን ለመጥለፍ የሚያገለግል፤ የእንስሳት መኖ፡- ቅጠሎች፣ እንጨቶች እና ወጣት ቡቃያዎች ገንቢ ናቸው እና ለከብቶች እና ለዱር እንስሳት መኖ ይሆናሉ፤ ቅጠሉ ከፍተኛ የፕሮቲን ይዘት አለው (ከ15 እስከ 27% ዲኤም)

ስርጭት፡- ሰፊ እና ኃይለኛ የስር ስርዓት ሲሆን ትላልቅ መጠኖችን ይዳስሳል

በአፈር ውስጥ፣ በደረቅ አካባቢዎች እንዲተርፉ ያስችላል፤ በዝግታ የሚያድግ ዛፍ፤ በደንብ አይበቅልም፤ ወጣት ዛፎች ለእንስሳት በጣም የሚስማሙ ናቸው እና በመጀመሪያዎቹ ሁለት ዓመታት ውስጥ መጠበቅ አለባቸው፤ የጫካ ወረራ ሊከሰት ይችላል፡- ያለ ክትትል ሲተዉ፣ ዛፎቹ ጥቅጥቅ ያሉ፣ የማይገቡ ጥቅጥቅ ያሉ፣ አንዳንድ ጊዜ በመቶዎች የሚቆጠሩ ሜትሮች የሚረዝሙ፣ ቀስ በቀስ የግጦሽ መሬትን ይቆጣጠራሉ፤ ይህ ክስተት በእሳት ሊቆጣጠር ይችላል፤ የተወሰኑ የአፈር ባክቴሪያዎች በስሮቹ ላይ ኖዱሎችን ይፈጥራሉ እና በማደግ ላይ ባለው ተክል እና በአቅራቢያው በሚበቅሉ ሌሎች ተክሎች የሚጠቀመውን የከባቢ አየር ናይትሮጅን ያስተካክላሉ፤ ዘሮቹ በቀጥታ ከመትረፋቸው በፊት ለ5-15 ደቂቃዎች በተከማቸ ሰልፈሪክ አሲድ ውስጥ በማጥለቅ ይጎዳሉ፤ ከ5ኛው ቀን ጀምሮ ይበቅላሉ፤ ከ10 ዓመት ባነሰ ጊዜ ውስጥ ይኖራሉ፤ አበባ እና ፍሬ ማፍራት የሚጀምረው ከተተከሉ ከ3 ዓመት በኋላ ሲሆን በአጠቃላይ በዓመት ሁለት ጊዜ ይከሰታል።

ኡዳይቶ/ኢሪር

Balanites aegyptiaca

የአካባቢ ተመሳሳይ ቃላት: አላይቶ

ተመሳሳይ ቃላት: የበረሃ ቀን, የሳሙና ዛፍ, የእሾህ ዛፍ, Ximenia aegyptiaca L. (ከ. ባላኒትስ ሮክስበርጊ ፕላንች በስተቀር), Agialida senegalensis ቫን Tiegh . Et Schlechter, Balanites ላቲፎሊያ (ቫን ቲግ.) ቺዮቭ., ባላኒት, የበረሃ ቀን, የሳሙና ዛፍ, የእሾህ ዛፍ, የግብፅ የበለሳን ዛፍ, የዛኩም ዘይት ዛፍ

ኡዳይቶ/ ኢሪር ትሪ

የኡዳይቶ/ የኢሪር ቅጠሎች

ኡዳይቶ/ ኢሪር ቶርንስ

ሥነ-ምህዳር፡- ዝቅተኛ መሬት ያላቸው ዝርያዎች፤ በተለያዩ አፈርዎች ላይ የሚገኝ ሲሆን የሸለቆ አፈርን ይመርጣል ነገር ግን በአሸዋ፣ በአሸዋማ ሎማዎች፣ በሸክላዎች፣ በተሰነጠቀ ሸክላ፣ በጥቁር ጥጥ፣ በደለል፣ በጠጠር እና በድንጋይ አፈር ውስጥ ይበቅላል፤ ድርቅን መቋቋም የሚችል፤ አማካይ ከፍታ፡- 300 - 2000 ሜትር፤ አማካይ ዓመታዊ የሙቀት መጠን ከ20 እስከ 30°ሴ፤ አማካይ ዓመታዊ የዝናብ መጠን ከ250 እስከ 400 ሚሜ፤ አልፎ አልፎ ጎርፍን ይቋቋማል ነገር ግን ለረጅም ጊዜ የውሃ መቆፈርን መቋቋም አይችልም፤ በሣር እሳት አይጎዳም፤ በየጊዜው እሳት ያለባቸውን አካባቢዎች እና ከባድ የእንስሳት እንቅስቃሴ ያላቸውን አካባቢዎች ይወርራል፤ ወጣት ተክሎች ምስጦችን በደንብ ይቋቋማሉ፣ ነገር ግን ቡኔ አልሲኖይ ቅጠላቸውን ያጸዳል

ዛፍ

አጠቃቀሞች፡- ለጃንዲ፣ የአንጀት ትል ኢንፌክሽን፣ ቁስሎች፣ ወባ፣ ቂጥኝ፣ የሚጥል በሽታ፣ ተቅማጥ፣ የሆድ ድርቀት፣ ተቅማጥ፣ ሄሞሮይድ፣ የሆድ ህመም፣ አስም እና ትኩሳት የሚያገለግል ባህላዊ መድኃኒት፤ እንጨት፡- የማገዶ እንጨት፤ ለነፍሳት ዘላቂ እና ለመሳሪያ እጀታዎች እና ለቤት ውስጥ እቃዎች እንደ ማንኪያዎች ጥሩ ያደርገዋል፤ ከፍተኛ ጥራት ያለው ከሰል፤ ፐልፕ፡- መራራ-ጣፋጭ እና ለምግብነት የሚያገለግል፤ የፓይፐር ቤቴል ቅጠል በመጨመር፣ ጭማቂዎች ከወር አበባ በኋላ ብዙም ሳይቆይ ለ9 ቀናት ከውሃ ጋር ይወሰዳሉ፤ ያልተፈለገ እርግዝናን ለማስወገድ፤ ዘር፡- እንደ ማስታገሻ፣ ፀረ-ባክቴሪያ እና ፀረ-ፈንገስ ጥቅም ላይ ይውላል፤ የዘር ዘይት እጢዎችን እና ቁስሎችን ለማከም ያገለግላል፤ እንደ ማስታገሻ ጥቅም ላይ ይውላል፤ ፍሬ፡- ለሳል፣ ሉኮደርማ እና ለሌሎች የቆዳ በሽታዎች ያገለግላል፤

ኡዳይቶ/ አይሪር ፍሬ

ተቅማጥና የሆድ ድርቀትን፣ የጉበትና የስፕሊን በሽታዎችን ለማከም ያገለግላል ፤ ስኪስቶሶሚያሲስንና የቢልሃርዚያ ፍሉክስን የሚሸከሙ ቀንድ አውጣዎችን በመግደል ይታወቃል፤ ቅርፊት፡- ቂጥኝን፣ ክብ ትል ኢንፌክሽኖችን እና እንደ የዓሣ መርዝ ለማከም ያገለግላል፤ እንደ ስፓሞሊቲክ እና እንደ ፌብሪፉጅ ጥቅም ላይ ይውላል፤ ሥር፡- የሚወጡት ንጥረ ነገሮች በሙከራ ወባ ላይ 'በትንሽ ውጤታማ' ሆነው ተገኝተዋል፤ ለሆድ ህመም እና እንደ ማጽጃ ጥቅም ላይ ይውላሉ፤ ድድ፡- የደረት ችግሮችን ለማከም ከቆሎ እህል ገንፎ ጋር ተቀላቅሎ፤ ላቴክስ፡- በሚጥል በሽታ፣ በአፍንጫ ውስጥ በሚሰጥ መንገድ የሚሰጥ፤ እንደ የጥርስ ብሩሽ ጥቅም ላይ ይውላል

የእንስሳት መኖ፡- በፐሮቲን የበለፀጉ ቅጠሎችና ቡቃያዎች እጅግ በጣም ጥሩ የመኖ ምንጭ ናቸው

ማባዛት ፡ ዛፉ ከ5 እስከ 7 ዓመት ዕድሜው ማብቀልና ፍሬ ማፍራት ይጀምራል፤ ችግኞች፣ የተቆረጡ ችግኞች፣ የድስት ስቶክ እና የስር መጨመቂያዎች፣ ፍሬውን በሞቀ ውሃ ውስጥ ሌሊቱን ሙሉ እስኪነኩና ጉድጓዱ እስኪወጣ ድረስ ያጠቡ፤ በጥልቅ የቢንቧ ሥሩ ምክንያት በደንብ መተከልን አይቋቋምም፤ በዝግታ የሚያድግ ቢሆንም በጣም ጠንካራ ነው፤ ከ100 ዓመት በላይ ይኖራል፤ ብዙውን ጊዜ ሁልጊዜ የማይረግፍ ባህሪ ወደ መጠለያ ቀበቶዎች ውስጥ ለመግባት ማራኪ አካል ያደርገዋል።

ዌይኔ/ጋራንዋ/ካብታን

ፕሮሶፒስ ጁሊፍሎራ

ተመሳሳይ ቃላት ፡ Mesquite; Meskit; Ironwood: Cashaw; Mimosa juliflora Sw.; ፕሮሶፒስ ሆሪዳ ኩንት; ፕሮሶፒስ ቪዳሊያና ናቬስ

ዌይኔ/ ጋራንዋ/ካብታን ቡሽ

የዌይኔ/ የጋራንዋ/የቃብታን ቅጠሎች

Weyane/ Garanwa/ Kabtan አበቦች

Weyane/ Garanwa/kabtan pods

ሥነ-ምህዳር፡- በሁሉም ዓይነት የአፈር ዓይነቶች ማለት ይቻላል በተለያዩ የአየር ንብረት ሁኔታዎች ውስጥ ያድጋል፤ አማካይ ከፍታ 2900 ሜትር፤ አማካይ ዓመታዊ የሙቀት መጠን ከ14°ሴ እስከ 34°ሴ፤ አማካይ ዓመታዊ የዝናብ መጠን ከ50 ሚሜ እስከ 1200 ሚሜ፤ ለሙቀትና ለድርቅ ልዩ የሆነ መቻቻል (8 ወር እና ምናልባትም ከዚያ በላይ)፤ በድርቅ ዓመታትም ቢሆን አዘውትሮ ፍሬ ያፈራል፤ ጨዋማ ወይም አልካላይን አፈርን በደንብ ይታገሳል፤ ለቅዝቃዛ የአየር ሁኔታ እና ለበረዶ ተጋላጭ ነው።

አጠቃቀሞች፡- አፈሩን በኦርጋኒክ ቁስ እና ናይትሮጅን ያበለጽጋል፤ ከመጠን በላይ መድረቅን ይከላከላል፤ ጥልቅ የሆነ የታፕ ሥር ያለው ሲሆን የውሃ ማዕድን ፍለጋ ወደ ታች ያድጋል (እስከ 35 ሜትር ጥልቀት)፣ በደንብ የዳበሩ የጎን ሥሮች ከሣር ጋር ይወዳደራሉ፤ ፕሮሶፒስ ጁሊፍሎራ እና የቅርብ ዘመድ ፕሮሶፒስ ፓሊዳ በዓለም ላይ ደረቅ እና ከፊል በረሃማ አካባቢዎች ውስጥ በጣም ኢኮኖሚያዊ እና ሥነ-ምህዳራዊ ጠቀሜታ ካላቸው የዛፍ ዝርያዎች መካከል ሁለቱ ናቸው፣ እጅግ በጣም ወራሪ እና ብዙውን ጊዜ በከብት አርቢዎች እና በገበሬዎች እንደ መቅሰፍት ይቆጠራሉ።

አርብቶ አደሮች፤ እንጨት ፡ የማገዶ እንጨት "የእንጨት አንትራሳይት" ተብሎ ይጠራል፣ ምክንያቱም ከፍተኛ የሙቀት መጠን ስላለው፣ ቀስ ብሎ እና በእኩልነት የሚቃጠል እና ሙቀትን በደንብ የሚይዝ፤ ከሰል፤ ምሰሶዎች፤ እንጨት፤ ጥላ፤ የንፋስ መከላከያ፤ ሕያው አጥር፤ የፍራፍሬ እንጨቶች ፡ ጣፋጭ እንጨቶች ግሉኮስ እና ፕሮቲን ይይዛሉ፤ የንብ መኖ፤ የእንስሳት መኖ ፡ እንስሳት ሌሎች የመኖ ምንጮች በማይገኙበት ደረቅ ወቅቶች ወይም ድርቅ ወቅት ቅጠሉን ያቃጥላሉ።

ስርጭት ፡ በፍጥነት ማደግ፤ እርጥብ በሆኑ ቦታዎች ላይ አረም የመሆን ችሎታ ያለው፤ የፖዳ ምርት ከተተከለ ከ3 ዓመት በኋላ ይጀምራል፤ በቀላሉ ተፈጥሯዊ ይሆናል እና አፈር የተሻለ እና የአየር ንብረት የበለጠ እርጥበት ባለባቸው አካባቢዎች ሲገባ ከሌሎች ዝርያዎች ጋር በጠንካራ ሁኔታ ይወዳደራል፤ ሜስኪትን በመደበኛነት ይቆጣጠሩ መከርከምና ለሣር ወይም ለሰብል ብዙም የማይበገር ዋጋ ያለው ዛፍ ማድረግ፤ ደካማ የአመጋገብ ባህሪ ያላቸውን የጎን ቅርንጫፎች ማስወገድ አነስተኛ ሥሮችን እና የበለጠ ቀልጣፋ የውሃ አጠቃቀምን ያስከትላል፤

በጣሪያዎቹ ስር የሣር ሽፋን ማጣት የአፈር መሸርሸርን ሊያባብስ ይችላል፤ በውሃ ሀብቶች ላይ ከፍተኛ ተጽዕኖ ያሳድራል፤ ዛፉ ከጉዳት በኋላ በቀላሉ ይበቅላል፤ በጣም ጥሩው የወራሪ ዝርያዎች አያያዝ ዘዴ መከላከል ነው፤ ጥቅጥቅ ያሉ ወራሪዎች ከመታከላቸው በፊት ቁጥጥር በአጠቃላይ በጣም አነስተኛ በሆኑ አካባቢዎች ላይ ቢተገበር ይመረጣል፤ ለዘላቂ አስተዳደር ወጥ የሆነ የክትትል ሥራ ያስፈልጋል፤ አንድ ወረራ አንዴ ከተቋቋመ በኋላ ቁጥጥር በጣም ከባድ፣ ጉልበት የሚጠይቅ እና ከአፈር ዘር ባንክ እንደገና በመወለድ እና ከተቆረጡ ግንዶች ዛፎችን በማደስ ምክንያት ስኬታማ ላይሆን ይችላል።

አቡሬ/ካዮ

Trianthema portulacastrum L.

ተመሳሳይ ቃላት ፡ Trianthema monogyna L., Tetragonia chisimajensis Chiov., Trianthema flexuosa Schumach. & Thonn., Trianthema procumbens Mill., Horse purslane, carpetweed, giant pigweed

አቡሬ/ የካዮ ቅጠል

አቡሬ/ ካዮ ፖድስ

የአቡሬ/ የካዮ ቅጠሎች

ሥነ ምህዳር፡- ትሪያንቴማ ፖርቱላካስትረም በሜዳዎች እና እንደ የመንገድ ዳር ባሉ ክፍት እና ፀሐያማ አካባቢዎች የተለመደ አረም ሲሆን ብዙውን ጊዜ እስከ 200 ሜትር ከፍታ ባለው የባህር ዳርቻ አካባቢ በሸክላ አፈር ላይ ይገኛል። ኃይለኛ አረም ሲሆን እፅዋቱን ከማብቀላቸው በፊት በመንቀል ወይም አረም ማጥፊያ ፈርኖክስዮን በመርጨት ሊቆጣጠር ይችላል።

አጠቃቀሞች፡

ምግብ ፡ የትሪያንቴማ ፖርቱላካስትረም ወጣት ጫፎች እና ቅጠሎች እንደ የበሰለ አትክልት ወይም ሾርባ ውስጥ ይበላሉ። ተክሉ ተቅማጥ ወይም ሽባ ሊያመጣ ይችላል፣ በተለይም የቆዩ ቅጠሎች ሲበሉ። ዘሮቹ በምግብ እህሎች እና በሌሎች የሰብል ዘሮች ውስጥ ጎጂ የሆኑ ብክለቶች ናቸው።

መኖ፡- እንደ መኖ ጥቅም ላይ ሲውል ተቅማጥ ወይም ሽባ ሊያመጣ ይችላል፤ አብዛኛዎቹ የቤት እንስሳትም ለመብላት ፈቃደኛ አይሆኑም።

የሕክምና ፡ ቅጠሎቹ ዲዩረቲክ ሲሆኑ ለአዴማ፣ ለጃንጥላ፣ ለህመም የሚዳርግ የሽንት መፍሰስ እና ለጠብታ ሕክምናዎች ይቀባሉ። የእፅዋቱን ዲኮክሽን እንደ ቬርሚፉጅ ጥቅም ላይ የሚውል ሲሆን ለሩማቲዝም ጠቃሚ ነው፤

የአቡሬ/ የካዮ ቅጠሎች እና አበቦች

ለአልኮል መርዝ እንደ መድኃኒት ይቆጠራል። የቅጠሎቹ ሥጋዊ ባህሪ እንደ ቁስል ማከሚያ ወይም እንደ ፕልቲስ ለመጠቀም ተስማሚ ያደርጋቸዋል።

አካባቢ፡- ተክሉ ከፍተኛ መጠን ያለው ናይትሮጅን፣ ፖታሲየም እና ፎስፈረስ ስላለው እንደ ኦርጋኒክ ቁስ ምንጭ ሊሆን የሚችል እሴት አለው። ትሪያንቴማ ፖርቱላካስትረም በሌሎች አረሞች እና ሰብሎች ላይ እንደ ማሽላ፣ ዱባ፣ ኤግፕላንት፣ ራዲሽ፣ በርካታ ጥራጥሬዎች እና ስንዴ ያሉ አሌሎፓቲክ ተፅእኖዎችን ያሳያል፣ ይህም የዘር ፍሬ ማብቀልን እና የችግኝ ጥንካሬን በመግታት ነው።

አስተዳደር: ትሪያንቴማ ፖርቹላካስተር ብዙውን ጊዜ ኃይለኛ አረም ነው። እፅዋቱን ከማብቀላቸው በፊት በመንቀል ወይም ለምሳሌ ማይኮሄርቢሳይድ ጊባጎ ትሪያንቴማ ወይም ፀረ-ተባይ ፈርኖክስዮን በመርጨት መቆጣጠር ይቻላል። እንዲሁም እንደ ማክሮፎሚና ፋዝኦሊና ባሉ ፈንገሶች ይጠቃሉ፣ ይህም ደረቅ የስር መበስበስን ያስከትላል፣ እና በኮሌቶትሪችም ካፕሲሲ፣ ፋሳሪየም ሴሚቴክተም፣ ድሬችስላራ ስፕ. እና ስቴምፊሊየም ስፕ. ሁሉም የቅጠል በታ በሽታዎችን ያስከትላሉ።

አይላይይቶ/ቡሁድ

ኤርቫ ጃቫኒካ

ተመሳሳይ ቃላት፡- Aerva persica፣ Aerva tomentosa Forssk.፣ Aerva ruspolii Lopr፣ Celosia lanata L.፣ Illecebrum javanicum (Burm.f.) Merr.፣ Iresine javanica Burm.f., Kapok-bush

አይላይቶ/ቡሁድ ተክል

አይላይይቶ/ ቡሁድ ቅጠሎች

አይላይቶ/ቡሁድ ተክል

አይላይይቶ/ ቡሁድ አበቦች

ሥነ-ምህዳር፡- በጣም ተለዋዋጭ ሥነ-ምህዳር፤ በደቃቅ አፈር ላይ ደረቅ የእሾህ ቁጥቋጦ፤ ከባድ ወይም በተለምዶ ቀላል እና አሸዋማ አፈር፤ 0-1900 ሜትር ተለዋጭ። የአሮጌው ዓለም ሞቃታማ እና ከፊል ሞቃታማ አካባቢዎች ደረቅ ክፍሎች፣ በሌላ ቦታ ጀብዱ።

አልፎ አልፎ ዝናብ ከጣለ በኋላ በተለያዩ የደረቀ ጫካዎችና በጫካዎች ውስጥ በብዛት የሚገኝ ተክል ሊሆን ይችላል። ጨውን የሚቋቋም ተክል። በነፋስ የተበታተነ ነው።

አጠቃቀሞች፡

ምግብ፡- ወጣት ቅጠሎች እንደ ማሰሮ ቅጠል ሊያገለግሉ ይችላሉ ነገር ግን የተሻሉ ምግቦች በማይገኙበት ጊዜ ብቻ ጥቅም ላይ ይውላሉ። ሥሮቹ የተሻለ ሽታ ወይም ጣዕም እንዲኖራቸው በወተት ዕቃ ውስጥ ይቀመጣሉ።

ፎደር፡- ለሱቅ አስጸያፊ ነገር ግን ሌላ ምግብ በሌለበት የሚበላ

ሕክምና ፡ የሩማቲዝም በሽታን ይከላከላል። ከሥሩ የሚወጣ ጭማቂ በደቡብ ምዕራብ ሳውዲ አረቢያ የዓይን በሽታዎችን ለማከም ያገለግላል። እፅዋቱ የደም መፍሰስን ለማስቆም ያገለግላል። ለአፍ ቁስለት መፍትሄ ነው። ደረቅ የሱፍ አበባዎች የቆዳ ሽፍታ ሊያስከትሉ ይችላሉ።

አካባቢ ፡ የአፈር መሸርሸር ቁጥጥር

ቁሳቁስ፡- ትራሶችን፣ ፍራሾችን እና የአህያ ኮርቻዎችን ለመሙላት የሚያገለግሉ የሱፍ ሹካዎች።

ባሮ ባንግ/Caano Khadhadheye

አርጌሞን ሜክሲካና

ተመሳሳይ ቃላት ፡ Argemone mucronata Dum.-Cours. ex Steud., Echtrus mexicanus Nieuwland; Echtrus trivialis Lour.,; Argemone spinosa Moench ,; Argemone albiflora Hornem, Mexican poppy, prickly poppy, yellow tistle, Mexican tistle, Gemeiner Stachelmohn

Baro bangi/ Caano Khadhadheye ተክል

Baro bangi/ Caano Khadhadheye ተክል

ባሮ ባንጊ/ Caano Khadhadheye አበባ

Baro bangi/ Caano Khadhadheye ተዉ

ሥነ ምህዳር፡- አርጌሞን ሜክሲካና በአብዛኛው የሚከሰተው ደረቅ ወቅት ባለባቸው አካባቢዎች፣ ክፍት በሆነ የቆሻሻ መሬት፣ በመንገድ ዳር እና በባቡር ሐዲዶች ዳር፣ እንደ አረም ባሉ ማሳዎች ላይ ሲሆን በአብዛኛው በባህር ወለል ላይ ግን አንዳንድ ጊዜ እስከ 3000 ሜትር ከፍታ ይደርሳል። በአካባቢው በብዛት የሚገኝ ቢሆንም፣ በአጠቃላይ በተበታተነ ሁኔታ ላይ ይገኛል። ዝቅተኛ የመራባት አቅም ባላቸው አፈርዎች ላይ በደንብ ያድጋል። በጥላ ስር ማደግ አይችልም።

አጠቃቀሞች፡

ሕክምና፡- የህመም ማስታገሻ፣ ዳይሬቲክ፣ ከላጎጅ እና ፀረ-ብግነት መድኃኒት እንደሆነ ይታሰባል። የዘር ዘይቱ እንደ ማጽጃ እና እንደ ፖማዴ ጥቅም ላይ ይውላል። የዘር ዘይቱም ሆነ የቅጠል መርፌዎቹ ሳልን ለማስታገስ ይሰካሉ። የቆዳ እብጠትን፣ እብጠትን፣ የጡንቻ ህመምን፣ ቁስለትን፣ ማወዛወዝን ለማከም፣ ኪንታሮትን ለማስወገድ፣ የጊኒ ትልን ለመግደል እና የቁስል ፈውስን ለማሳደግ የስር እና የቅጠል ማስዋቢያዎች በቆዳ ላይ ይቀባሉ። የስር ማስዋቢያ ኢንፌክሽኖችን ለማከም እንደ ሙህዋሻ እና የአይን መታጠቢያ ሆኖ ያገለግላል። የቅጠል ጭማቂ የጆሮ እብጠትን ለማከም እንደ የጆሮ ጠብታ ጥቅም ላይ ይውላል።

ምግብ፡- አበቦች፣ ቅጠሎች እና ዘሮች ለአልኮል እና ለአልኮል ያልሆኑ መጠጦች የስነልቦና-ንቁ ባህሪያቸው ጥቅም ላይ ይውላሉ። ለረጅም ጊዜ ጥቅም ላይ ሲውል ይህንን ዘይት ሲጠቀሙ ጥንቃቄ ማድረግ ይመከራል። በወረርሽኝ ወረርሽኝ ወቅት ከሚከሰቱት ጋር ተመሳሳይ የሆኑ መርዛማ ውጤቶችን ያስከትላል።

መኖ፡- ከብቶች ተክሉን አያርሱትም፤ ነገር ግን በሣር ወይም በገለባ ውስጥ ቢመገቡት ሊመረዙ ይችላሉ። በጎችና ፍየሎች ሌሎች እፅዋት እጥረት ሲኖርባቸው ይበሉታል፤ ሰጎኖች ደግሞ ይደሰታሉ።

ቁሳቁስ ፡ የዘይት ዘይቱ ሳሙና ለማምረት እና እንደ ነዳጅ ሊያገለግል ይችላል።

አስተዳደር፡- የአርጌሞን ሜክሲካና እምብዛም የሚታረስ አይደለም እና በአጠቃላይ እንደ አረም ይቆጠራል። በእርሻ መሬት ላይ እንደ አረም በአጠቃላይ ጠበኛ ተወዳዳሪ አይደለም።

ተስፋዎች፡- በርካታ የአርጌሞን ሜክሲካና ውህዶች እንደ ንፁህ ውህዶች አስደሳች የፋርማኮሎጂካል ተፅእኖዎችን ያሳያሉ፣ ይህም ተጨማሪ ምርምር ተፈላጊ ያደርገዋል። አርጌሞን ሜክሲካና እንደ ተፈጥሯዊ የበርቤሪን ምንጭ ትኩረት የሚስብ ሊሆን ይችላል።

የዘር ዘይት፣ የአበባ እና የቅጠል ጭማቂ መርዛማ ውጤቶች ለመድኃኒትነት አጠቃቀማቸውን አደገኛ ያደርጉታል፣ ነገር ግን ምናልባት በስፋት ጥቅም ላይ መዋል ይቀጥላሉ።

ዲሞክራሲ/ሻንፋሮድ

የፓርቴኒየም ሂስቴሮፎረስ

ተመሳሳይ ቃላት ፡ 'አልታሚሳ'፤ የካሮት ሣር፤ መራራ አረም፤ ከከብ አረም፤ ነጭ ጫፍ፤ የዱር ትኩሳት፤ "የህንድ መቅሰፍት"፤ የኮንግረስ ሣር

ዲሞክራሲ/ ሻንፋሮድ ቡሽ

ዲሞክራሲ/ ሻንፋሮድ ቡሽ

ዲሞክራሲ/ የሻንፋሮድ ቅጠል

ሥነ-ምህዳር፡- እርጥበት አዘል እና እርጥበት አዘል በሆኑ ሞቃታማ አካባቢዎች ይከሰታል፣ በተለይም እንደ ጥቁር፣ አልካላይን የሸክላ ሎሞች ያሉ ከባድ ለም አፈርዎችን ይመርጣል፤ ከባህር ጠለል እስከ 2400 ባለው ክልል ውስጥ በተለያዩ የአፈር ዓይነቶች ላይ ማደግ ይችላል፤ አረም የእርጥበት ጭንቀትን እና የጨው ሁኔታዎችን ለመቋቋም ጠንካራ መላመድ ዘዴዎች አሉት፤ በተለይም በመንገድ ዳር እና በባቡር ሐዲዶች፣ በወንዝ እና በጅረት ዳርቻዎች፣ በክምችት ቦታዎች፣ በህንፃዎች ዙሪያ እና በበረሃማ ቦታዎች ላይ፣ የግብርና ስርዓቶችን የሚሰራጭበት እና የሚወርርበት ቦታ ባሉ የተረፉ አካባቢዎች በብዛት ይገኛሉ።

አጠቃቀሞች ፡ ባህላዊ ሕክምና፤ ለቆዳ እብጠት፣ ለሩማቲዝም ህመም፣ ትኩሳት፣ ተቅማጥ፣ የሽንት ቧንቧ ኢንፌክሽኖች፣ ለተቅማጥ፣ ለወባ እና ለነርቭጂያ ባህላዊ መድኃኒት፤ አጠቃላይ ፡ ከባድ ብረቶችን እና ማቅለሚያዎችን ከአካባቢ ማስወገድ፤ የውሃ አረሞችን ማስወገድ፤ ለንግድ ኢንዛይም ምርት እንደ ምትክ መጠቀም፤ ለባዮጋዝ ምርት እንደ ባዮፀረ-ተባይ፣ እንደ አረንጓዴ ፍግ እና ማዳበሪያ ያሉ ተጨማሪዎች በከብት ፍግ ውስጥ።

ዲሞክራሲ/ የሻንፋሮድ አበባዎች

ስጋቶች፡- የአለርጂ የመተንፈሻ አካላት ችግር፣ የቆዳ እብጠት፣ ኤክማማ፣ አስም፣ የአለርጂክ ሪህኒስ፣ የሣር ትኩሳት፣ ጥቁር ነጠብጣቦች፣ በአይን ዙሪያ ማቃጠል እና አረፋዎች፣ ተቅማጥ፣ ከባድ የፓፕላር ኤራይቲማተስ ፍንዳታዎች እና የትንፋሽ ማጣት መንስኤ እንደሆኑ ይታሰባል።

ስርጭት ፡ ከፍተኛ የመራባት አቅም፤ አንድ ተክል ከ10,000 እስከ 15,000 የሚደርሱ ዘላቂ ዘሮችን ማምረት የሚችል ሲሆን እነዚህ ዘሮች ሰፋፊ ቦታዎችን ለመሸፈን ተበታትነው ሊበቅሉ ይችላሉ፤ ትሪኮሞችን እና የአበባ ዱቄትን ጨምሮ ሁሉም ክፍሎቹ ሴስኩዊተርፔን ላክቶንስ የሚባሉ መርዛማ ንጥረ ነገሮችን ይይዛሉ፤ ፓርቴኒን፣ ሂሜኒን እና አምብሮሲን ይህ አረም በጤና አደጋዎች ምክንያት ከሚጨወተው አስፈሪ ሚና በስተጀርባ ተጠያቂዎች እንደሆኑ ተረጋግጧል።

ቁጥጥር፡- በማቃጠል፣ በኬሚካል አረም ማጥፊያዎች፣ የባሕር ዛፍ ዘይት እና ባዮሎጂካል ቁጥጥር በቅጠል በሚመገቡ ጥንዚዛዎች፣ በግንድ-ሆድ እራቶች፣ በግንድ-አሰልቺ ዊቪል እና ፈንገሶች አማካኝነት ማጥፋት በተለያዩ የቁጥር ደረጃዎች ተካሂዷል።

ስኬት

ጋሊ ዲማክ/ቡንጂ

ዳቱራ ስትራሞኒየም

ተመሳሳይ ቃላት ፡ Datura tatula L., Datura bertolonii Parlat. ex Guss.; Datura walichii Dunal.; Datura laevis Lf በ Lf; ዳቱራ ሉሪዳ ሳሊስብ። , Stramonium vulgatum Gaertn.; Datura inermis Jacq. ,; Stramonium tatula (L.) Moench , ዳቱራ ታቱላ ኤል.,; Datura parviflora Salisb. , ; ስትራሞኒየም spinosum Lam., Stecapfel, Thorn apple, green thorn apple, Jimson weed, Jamestown weed, devil's apple, and devil's trumpet

ጋሊ ዲማክ/ የቡንጂ ተክል ከአበባ ጋር

የጋሊ ዲማክ/ የቡንጂ ፋብሪካ

ጋሊ ዲማክ/ የቡንጂ ፍሬ

ጋሊ ዲማክ/ የቡንጂ ፍሬ

ሥነ-ምህዳር፡- ዳቱራ ስትራሞኒየም እንደ ሣር፣ የመንገድ ዳር፣ የቆሻሻ ቦታዎች፣ የተፈጨ እፅዋት እና ክፍት ደን ባሉ ክፍት ቦታዎች ላይ ይገኛል። የተለያዩ የአፈር ዓይነቶችን ይታገሳል ነገር ግን የሸክላ ወይም የሎማ አፈርን ይመርጣል። ሰፊ እና የተለመደ የእርሻ አረም እና የተረበሸ መሬት።

ምግብ/ምግብ፡- ዘሩ አልካሎይድ የያዘ ሲሆን ከተበላ ሞት ሊያስከትል ይችላል!

መድሃኒት፡- በስፋት የሚታወቀው አጠቃቀም ዳቱራ ስትራሞኒየም እና ሌሎች የዳቱራ ዝርያዎች በማጨስ አስም፣ ሳል፣ ሳንባ ነቀርሳ እና ብሮንካይተስን ለማስታገስ የታሰቡ ናቸው።

የደረቁ ቅጠሎች፣ ሥሮች ወይም አበቦች። 'የአስም ሲጋራዎች' በአንዳንድ ሁኔታዎች በጣም ውጤታማ እንደሆኑ ታይቷል፣ ነገር ግን በሌሎች ሁኔታዎች ግን ብዙም ውጤት አልነበራቸውም ወይም ምንም ውጤት አላስገኙም። በቅጠሎቹ የተሰሩ ሲጋራዎች የፓርኪንሰን በሽታን ለማከምም ያገለግላሉ። የቅጠል ዲኮክሽን ወይም መርፌ ለአእምሮ እና ለስኪዞፈሪንያ ህመምተኞች እንደ ማስታገሻ ይሰጣል። ቅጠሎቹ የሩማቲክ ህመምን፣ እብጠትን፣ ቁስሎችን፣ ሪህ፣ ቃጠሎን፣ የተዳከሙ የእግር ጣቶች ጥፍርን፣ የፈንገስ ኢንፌክሽኖችን፣ ዕጢዎችን እና ቁስሎችን ለመፈወስ እንደ ማከሚያ ይተገበራሉ። የደረቁ የተፈጨ ቅጠሎች በቁስሎች ላይ አቧራ ይረጫሉ ወይም ዱቄቱን ከስብ ወይም ከቫዝሊን ጋር ከተቀላቀሉ በኋላ ይተገበራሉ። በኢትዮጵያ ውስጥ ተክሉ ድድ ለመንቀስ ጥቅም ላይ ውሏል፣ በከፊል

የድድ መቆጣት ወይም የጥርስ መበስበስ ሕክምና ሲሆን ወጣት ፍራፍሬዎች በቶንሲል እና በጉሮሮ ህመም ላይ ተጠርገው በእባጭ እና በእጢዎች ላይ ይተገበራሉ። ግንዶቹ እንደ ማገዶ ያገለግላሉ።

ተስፋዎች፡- የትሮፔን አልካሎይድስ ስኮፖላሚን፣ ሂዮሲያሚን እና አትሮፒን በሰው ሰራሽ መንገድ ሊመረቱ ቢችሉም፣ የበለጠ

እንደ ዳቱራ ስፒፕ ካሉ ተክሎች ማውጣት ኢኮኖሚያዊ ነው። ሆኖም የአትሮፓ፣ የዱቦይሲያ እና የሂዮስያመስ ዝርያዎች ዋና ዋና የጥሬ ዕቃዎች ምንጮች ናቸው። በዓለም አቀፍ የንፁህ የትሮፔን አልካሎይድ ገበያ ላይ፣ የአፍሪካ አምራቾች ከቻይና፣ ህንድ እና አውስትራሊያ አምራቾች ጋር መወዳደር አስቸጋሪ ይሆናል።

ገርባ አዶ/ሚንዲቅሲ/ጉርዮ አድናቂ

ዊታኒያ ሶምኒፌራ

ተመሳሳይ ቃላት ፡ ፊሳሊስ ሶምኒፌራ፣ ፊሳሎይድስ ሶምኒፌራ፣ ዊታኒያ ማይክሮፊሳሊስ፣ ዊታኒያ ሙክሮናታ፣ ማኖኤሊያ ፓሊዳ፣ የክረምት ቼሪ፣ የህንድ ጊንሰንግ፣ የመርዝ ዝንጅብል

ገርባ አዶ/ምንዲቅሲ/ጉርዮ አድናቂ ተክል

ገርባ አዶ/ምንዲቅሲ/ጉርዮ አድናቂ ተክል

ገርባ አዶ/ምንዲቅሲ/ጉርዮ ደጋፊ ወጣ

ገርባ አዶ/ምንዲቅሲ/ጉርዮ አድናቂ ፍሬ

ጋላ`ato/Galiile/Booco

የአገሬው ተወላጆች

የአካባቢ ተመሳሳይ ቃላት ፡ ገለአቶ; ጓላ'ንቶ

ተመሳሳይ ቃላት፡- አክ፤ የሙት የባህር ፍሬ፤ የሙዳር ቅርፊት፤ የሰዶም-ፖም፤ የመዋጥ-ዎርት፤ የአሪኩላ ዛፍ፤ የጎመን ዛፍ፤ ካሎትሮፕ፤ የካሜል ዛፍ፤ የበረሃ ዊክ፤ የፈረንሳይ ጥጥ፤ ጃይንት/ህንዳዊ/ የሰዶም ወተት ዊድ፤ ሩስተርትሪ፤ የጎማ ዛፍ፤ ካሎትሮፒስ ሄትሮፊላ፤ ካሎትሮፒስ ኢንፍሌክሳ፤ ካሎትሮፒስ ፔርሲካ፤ ካሎትሮፒስ ሲሪያካ፤ ካሎትሮፒስ ዋሊቺይ፤ ማዶሪስ ፕሮሴረስ

ሥነ ምህዳር ፡ ዊታኒያ ሶምኒፌራ በተረበሸ አፈር፣ በመንገድ ዳር፣ በእርሻ መሬት፣ በሣር ሜዳ ላይ ባሉ የምስማር ጉብታዎች፣ ክፍት በሆነ የደን እና በወንዝ ዳርቻ እፅዋት፣ ከባህር ወለል እስከ 2300 ሜትር ከፍታ ድረስ ይበቅላል። ዓመታዊ የዝናብ መጠን ከ500-750 ሚሜ በሆነባቸው አካባቢዎች ይበቅላል እና በደንብ የሚደርቅ አፈርን ይመርጣል፤ የውሃ መሸርሸር ጎጂ ነው። በአሸዋማ ሎማዎች እና በድንጋይ በተሸፈኑ ቀይ የሸክላ አፈርዎች ላይ በደንብ ያድጋል፤ ሙሉ ፀሐይ ባለበት ቦታ ይበቅላል፣ ነገር ግን የተወሰነ ጥላ ይታገሳል።

ሕክምና፡- በዋናነት በመራቢያ እና በነርቭ ሥርዓቶች ላይ የሚሰራ ሲሆን በሰውነት ላይ እድሳት የሚያስገኝ ሲሆን፣ ህያውነትን ለማሻሻል እና ከከባድ ህመም በኋላ ለማገገም ይረዳል።
በኢትዮጵያ እፅዋቱ ለሳል፣ ለአስም እና ለሚጥል በሽታ ሕክምና ይውላል። በሶማሊያ የሚቃጠለው ተክል ጭስ በዝግታ የደም ዝውውር ባለባቸው ታካሚዎች ላይ ይንሸራተታል። ቅጠሎቹ ወይም ሥሮቹ ከሌሎች የእፅዋት ክፍሎች ጋር እንደ ፅንስ ማስወረድ መድኃኒት ሆነው ይደበደባሉ፣ ይህም በደቡብ አፍሪካ የፅንስ መጨንገፍ ታሪክ ላላቸው ወይም የወር አበባን ለመቆጣጠር ጥቅም ላይ ከሚውሉት ጋር የሚጋጭ ይመስላል። ቅጠሎቹ እንደ ማጽጃ እና አጠቃላይ የሰውነት ህመም ለማከም ይሰጣሉ። የቅጠሎቹ አመድ ቁስሎችን እና የድድ መቁሰልን ለማከም ይቀባል። ቅጠሎቹ ወይም ቅጠሎቻቸው ኤሪሲፔላዎችን እና ሄሞሮይድስን ለማከም ያገለግላሉ።

የቅጠል ወይም የስር ዱቄት በስብ ቀቅሎ በቆሰለ፣ በእብጠት ወይም በፈንጣጣ ላይ እንደ ቅባት ይቀባል። የቅጠል ጭማቂ በአንትራክስ ፐስቱሎች ላይ ይቀባል፣ የአንትራክስ በበሽታው የተጠቃ ስጋ ደግሞ በውሃ ውስጥ ይፈላና ቅጠሎቹ ይጨመራሉ። የቅጠል ጭማቂ ማፍረጥ ኦቲስን ለማከም እንደ የጆሮ ጠብታ ጥቅም ላይ ይውላል። ቅጠሎች ወይም ሥሮች በዝግጅት ውስጥም ጥቅም ላይ ይውላሉ ክፍት ቁስሎችን በደንብ ለመፈወስ። ተክሉ እንደ ቶኒክ፣ አፍሮዲሲያክ እና የቆዳ ችግሮችን ለማከምም ያገለግላል።

መኖ/ምግብ፡- አንዳንድ ጊዜ ቅጠሎች በፍየሎች እና በሰዎችም እንደ አትክልት ይበላሉ፣ ነገር ግን መርዛማ እንደሆኑ የሚገልጹ በርካታ ዘገባዎች አሉ። ዘሮቹ ወተትን ለማርካት እና አይብ ለመሥራት ያገለግላሉ።

ቁሳቁስ፡- ፍራፍሬዎቹ በሳፖኒኖች የበለፀጉ ሲሆኑ እንደ ሳሙና ምትክ ሊያገለግሉ ይችላሉ፤ እንዲሁም የኤሜቲክ ውጤት አላቸው።

ሌሎች፡- ቅጠሎቹ የነፍሳት መከላከያ ባህሪያት አሏቸው።

የመራባት ሂደት፡- የዊታኒያ ሶምኒፌራ የሚዘራው በዘር ሲሆን በችግኝ ማቆያ ውስጥ ወይም በቀጥታ በእርሻ ቦታ ላይ ይዘራል። ባህላዊ የመሬት ዝግጅት ከአረም ነፃ የሆነ የዘር ቦታ ለማዘጋጀት በርካታ ማረስ እና ጣውላዎችን ያካትታል። በችግኝ ማቆያ ውስጥ ሲዘሩ፣ ዘሮች የሚዘሩት ዝናብ ሲጀምር ሲሆን የዘሩ አስፈላጊነት (0.5–)2–5 ኪ.ግ/ሄክታር ነው።

ተስፋዎች፡- በዊታኒያ ሶምኒፌራ የቀረበው የመድኃኒት አቅም፣ ተጨማሪ ብዝበዛ የማግኘት ተስፋ ተስፋ ሰጪ ይመስላል። ምንም እንኳን መረጃው እስካሁን ድረስ በዋና ዋና ሕክምና ውስጥ የተመዘገቡ መድኃኒቶችን ባያመጣም ዘመናዊ ጥናቶች የመድኃኒቱን እንቅስቃሴ ያረጋግጣሉ።

የዚህ ተክል ውጤታማነት እና አንጻራዊ ደህንነት፣ ከመራባት ቀላልነት ጋር ተዳምሮ፣ ለመድኃኒትነት የዊታኒያ ሶምኒፌራ መትከልን የሚያረጋግጥ ይመስላል።

ካሎትሮፒስ ፕሮሴራ

ጋላአቶ/ ጋሊል/ቡኮ ቁጥቋጦ

ጋላአቶ/ ጋሊል/ቡኮ ቅጠሎች

ጋላአቶ/ ጋሊል/ቡኮ አበባዎች

ጋላአቶ/ ጋሊል/ቡኮ ፍሬ

ሥነ-ምህዳር፡- አመታዊ የዝናብ መጠን፡- 150-1000 ሚሜ፤ ከፍታ፡- 0-1300 ሜትር፤ አማካይ ወርሃዊ የሙቀት መጠን በአጠቃላይ ከ20-30°ሴ፤ ድርቅን መቋቋም የሚችል፤ ለበረዶ ተጋላጭ የሆነ፤ ነፃ የሆነ የአሸዋ አፈርን ይመርጣል፤ በተለያዩ የአፈር ዓይነቶች ላይ ይበቅላል እና በአልካላይን እና በጨው አፈር ላይ ይኖራል፤ አነስተኛ ተወዳዳሪ የሌለው ክፍት መኖሪያን ይመርጣል

አጠቃቀሞች፡ ቅጠሎች ፡ ባህላዊ ሕክምና (ለእባብ ንክሻ፣ ለሳይነስ ፊስቱላ፣ ለሩማቲዝም፣ ለማጅራት ገትር፣ ለቃጠሎ ጉዳቶች፣ ለሰውነት ህመም፣ ለጃንጥላ የሚሆን መድኃኒት)፤ ኔማቲክሳይድ (የተከተፈ)፤ ቅርፊት ፡ ትሬድ። መድኃኒት (ጭስ ለሳል፣ ለአስም እና ላብ ለማድረቅ ወደ ውስጥ ይገባል)

የሥጋ ደዌ እና የዝሆን ጥርስ (የቅርፊት ዱቄት መረቅ))፣ የፀጉር ማስወገጃ፤ ቆዳን ማለስለስ፤ ቆዳን ማለስለስ (የተፈጨ ማውጣት)፤ የጦር መርዝ፤ ሥሮች ፡ እጅግ በጣም መርዛማ፤ ማከሚያ (ታጥቦ፣ የበሰለ እና ወደ ባዮሶርበንት የተለወጠ)፤ የስር ቅርፊት ፡ ትሬድ። ሕክምና (ዲያፎሬቲክ፣ አስም፣ ቂጥኝ)፤ ግንድ ፡ ጣሪያ፤ የግንባታ ጎጆዎች (የምስሎች መከላከያ)፤ ከሰል፤ አበቦች ፡ ትሬድ። ሕክምና (የሀመም ማስታገሻ፣ አስትሪንጀንት፣ እብጠት፣ ዕጢዎች - ሳይቶቶክሲካል እንቅስቃሴ፣ ፀረ-ባክቴሪያ እንቅስቃሴ)፤ ዘሮች ፡ ለፍራሾች እና ትራሶች መሙላት (ፍሎስ)፤ ጨርቅ (ፍሎስ)፤ ቀንበጦች ፡ ትሬድ። ሕክምና (ዲዩሬቲክስ፣ የሆድ ቶኒክ፣ ፀረ-ተቅማጥ እና ለአስም፣ ፅንስ ማስወረድ)

አንትሄልሚንቲክ፣ ኮሊክ፣ ሳል፣ ትክትክ ሳል፣ ተቅማጥ፣ ራስ ምታት፣ የቅማል ሕክምና፣ ጃንጥላ፣ የድድ እና የአፍ ህመም፣ የጥርስ ህመም፣ መሃንነት፣ እብጠት እና ቁስለት)፤ ላቴክስ ፡ ትሬድ። መድሃኒት (ማጽጃ፣ ፀረ-ሲፊሊቲክ፣ ፀረ-አዶንታልጂክ፣ ቨርሩካስ)፤ በትንኝ ላይ የእጭነት እንቅስቃሴ (ማውጣት)፤ ኔማቲክሳይድ፤ በምዕራብ አፍሪካ ለቺዝ አሰራር የመርጋት ወኪል፤ የጦር አቀማመጥ፤ የልብ መርዛማነት፤ ከ11-23% የጎማ ንጥረ ነገር ይዟል፤ ፋይበር ፡ ገመዶች፣ በርሳዎች፣ መረቦች፣ ወረቀት፤ አጠቃላይ ፡ ትሬድ። መድሃኒት (የምግብ መፈጨት መዛባት - ተቅማጥ፣ የሆድ ድርቀት፣ የሆድ ቁስለት፤ የሚያሰቃዩ ሁኔታዎች - የጥርስ ህመም፣ ቁርጠት፣ የመገጣጠሚያ ህመም፤ ጥገኛ ኢንፌክሽኖች - ኤሊፋንያሲስ፣ ትሎች፤ ቂጥኝ፣ እባጭ፣ እብጠት (እብጠት)፣ የሚጥል በሽታ፣ ሃይስቴሪያ፣ ትኩሳት፣ የጡንቻ መኮማተር፣ ኪንታሮት፣ ለምጽ፣ ሪህ፣ የእባብ ንክሻዎች እና ካንሰር፣ ነገር ግን ከባድ የደህንነት ስጋቶች)፤ የናማቶድ ቁጥጥር፤ ሞሉሲሳይድ፤ የፈንገስ ማጥፊያ እንቅስቃሴ፤ በቺዝ አሰራር ውስጥ የሚረጭ (ማውጣት)፤ የአፈር መሸርሸር ቁጥጥር፤ ከሰል፤ የማገዶ እንጨት፤ የአፈር ማያያዣ፤ በደን ልማት ፕሮግራሞች ውስጥ የበለጠ ዋጋ ላላቸው ዝርያዎች የነርሲንግ ሰብል፤ አረንጓዴ ፍግ፤

የእንስሳት መኖ ፡ መኖ (ወጣት ኩሬዎች፣ የሚያረግዙ ቅጠሎች፣ አበቦች - ፍየሎች፣ ግመል፣ በጎች)፤ ለአጥቢ እንስሳት መርዛማ

ስርጭት፡- በነፋስ፣ በውሃ እና በእንስሳት የተበተኑ ዘሮች፤ ከሥሩ ስርዓት እንደገና ሊያድጉ ይችላሉ፤ ከረጅም አረሞች፣ ከጫካዎች እና በተለይም ከሣር ጋር ቀላል ውድድር ካሎትሮፒስን ለማዳከም እና የዘር ፍሬ እንዳይበቅል ለመከላከል ውጤታማ መንገድ ሊሆን ይችላል

የተለያዩ ፡ በግጦሽ ቦታዎች ላይ ከባድ አረም፣ ከመጠን በላይ በግጦሽ መሬት ላይ የሚገኝ፤ በደንብ ያልተያዘ የሣር ሜዳ፤ እሳትን የሚቋቋም፤ ከመጠን በላይ የእርሻ ምልክት፤ ሥር የሰደደ (በጥቃቅን አፈር ላይ ባልተሰበረ ድንጋይ ላይ እምብዛም አይበቅልም)

ሁምቡክቶ/ባላንባል

አቡቲሎን ራሞሰም

ተመሳሳይ ቃላት፡- አቡቲሎን ሃርምሲያነም፣ አቡቲሎን ኤላአካርፖይድስ ዌብ፣ አቡቲሎን ሲዶይድስ ጊብስ።፣ አቡቲሎን ስፓርማኖይድስ ጉይል። & Perr, ሲዳ ራሞሳ ካይ.

የሁምቡክቶ/ የባላንባል ተክል

የሁምቡክቶ/ የባላንባል ተክል

የሁምቡክቶ/ የባላንባል ቅጠሎች

ሥነ-ምህዳር፡- አቡቲሎን ራሞሰም በአካሲያ ጫካ፣ በወንዝ ዳርቻ ደን፣ በተራቆተ ደን እና በሣር ሜዳዎች ውስጥ ከባህር ጠለል እስከ 1800 ሜትር ከፍታ ድረስ ይገኛል።

የሁምቡክቶ/ የባላንባል አበባ

የቁሳቁስ አጠቃቀም ፡ ቅርፊቱ ፋይበር ያመነጨል።

የሕክምና አጠቃቀሞች፡- የዱቄት ሥር ለሆድ ህመም ሕክምና ለመጠጣት ወደ ቢራ ወይም ገንፎ ይጨመራል።

ሱባሂ/ኩንትዜ ጉብታንዮ

አካሊፋ ፍሩቲኮስ

ተመሳሳይ ቃላት፡- የበርች ቅጠል ያለው አካሊፋ፤ ሪሲኖካርፐስ ፍሩቲኮሰስ (ፎርስክ)

ሱባሂ/ ኩንትዜ ጉብታንዮ ቡሽ

ሱባሂ/ ኩንትዜ ጉብታንዮ ቅጠሎች

ሱባሂ/ ኩንትዜ ጉብታንዮ ኢቭስ

ሥነ-ምህዳር፡- በደረቅ አካባቢዎች እርጥብ በሆኑ
ቦታዎች ላይ የተለመደ ነው፣ ለምሳሌ በቆላማ አካባቢዎች
በደን ዳርቻዎች፣ በባህር ዳርቻ አቅራቢያ ባሉ ቁጥቋጦዎች
እና ከመጠን በላይ በሣር በተሸፈነ መሬት ላይ፤
ከባህር ጠለል እስከ 1,800 ሜትር የሚደርስ አማካይ ከፍታ

አጠቃቀሞች ፡ ባህላዊ ሕክምና፤ ቅጠሎች፡-
የተሰበሰቡ፣ የተከተፉ፣ የተቀቀለ እና ከዋና ምግብ ጋር
የሚቀርቡ ወይም እንደ በቄላ ወይም አተር ካሉ
ሌሎች አትክልቶች ጋር የተቀላቀሉ፤ አንዳንድ ጊዜ የተፈጨ
ሲምሲም ወይም የለውዝ ፍሬዎች የበለጠ ጣፋጭ
እንዲሆኑ ይጨመራሉ፤ የደረቁ ቅጠሎች ለሻይ ምትክ
ሆነው ያገለግላሉ፣ የውሃ ቅጠል ማውጣት ከፍተኛ
የፀረ-ባክቴሪያ እንቅስቃሴ አሳይቷል፤
ሥሮች፡- ታጥቦ፣ የተቀቀለ እና ፈሳሹ

ሱባሂ/ ኩንትዜ ጉብታንዮ ቅጠሎች

ትኩሳትና ጉንፋን፣ መናወጥን፣ ኮሌራን፣ የሆድ ህመምን፣
የሆድ ህመምን፣ ትክትክ ሳልን፣ የእባብ ንክሻን ለማከም
ሰክረው፤ የጉበት ችግሮችን ለማከም የሚጠጣ የፍየል
አጥንት ሾርባ ውስጥ የተቀቀለ እና ከመጠን በላይ ማር
በመብላት የሚመጣ የሆድ ህመም፤ ፈሳሽ የዓይን
ህመምን ለማከም በአይን ላይም ሊተገበር ይችላል፤
ግንዶችና ሥሮች ፡ የቅርጫት ቁሳቁስ ምንጭ፤ ለሽመና
ጎተራዎችና ለአካባቢው በሮች የሚያገለግል፤ የቀስት
ዘንጎችን ለመሥራት የሚያገለግል፤ የጥርስ ሕመምን
ለማከም የሚታኘክ፤

የእንስሳት መኖ፡- ቅጠሎችና ከብቶች በቀላሉ የሚበሏቸው
ትናንሽ ቅርንጫፎች

ያ´a´elji/Xaskul

Agave sisalana

ተመሳሳይ ቃላት: Agave rigida, sisal, sisal hemp, sisal agave, hemp plant

ያ`a/ Elji/Xaskul plant

ያ`a/ Elji/Xaskul plant

ያ´a/ Elji/Xaskul flower

ያ`a/ Elji/Xaskul flowers

ሥነ-ምህዳር፡- ሲሳል ሙሉ የፀሐይ ብርሃን እና መካከለኛ አንጻራዊ እርጥበት የሚያስፈልገው ጠንካራ ሞቃታማ ተክል ነው። በአማካይ አመታዊ ዝናብ ከ1000-1250 (–) በሚዘንብባቸው ክልሎች ውስጥ በተሻለ ሁኔታ ያድጋ 1800) ሚሜ፣ ነገር ግን ብዙውን ጊዜ በዝቅተኛ መጠን ይበቅላል። ከፍተኛው የሙቀት መጠን ከ27-32°ሴ መሆን አለበት፣ ዝቅተኛው የሙቀት መጠን ከ16°ሴ ወይም ከዚያ በላይ እና ዕለታዊ መለዋወጥ ከ7-10°ሴ መብለጥ የለበትም። ሲሳል በበረዶ እና በበረዶ ይጎዳል። በደረቅ የአየር ሁኔታ ወይም ዝቅተኛ አማካይ የሙቀት መጠን ባለበት ወቅት በዓመት ጥቂት ቅጠሎችን ይፈጥራል እና ረጅም የህይወት ዑደት አለው። በሞቃታማ አፍሪካ እስከ 1800 ሜትር ከፍታ ያድጋል። ሲሳል አሸዋማ አፈርን ይመርጣል ነገር ግን ሲሳል በውሃ መገኛ ቦታ የበለፀጉ እና በደንብ የሚደርቁ አፈርዎችን እስካለ ድረስ በተለያዩ አፈርዎች ላይ ሊበቅል ይችላል፣ ምክንያቱም ሲሳል የውሃ መቆፈርን ስለማይታገስ።
ፒኤች ከ5.5 እስከ 7.5 መካከል መሆን አለበት፣ ምንም እንኳን ሲሳል ከ4-5 ፒኤች ባለው አፈር ላይ ቢበቅልም። ሃይብሪድ 11648 የውሃ መቆራረጥን አይታገስም።

አጠቃቀሞች፡- ዋናው የሲሳል ምርት ከቅጠሎቹ የሚወጣው ረጅም ፋይበር ('መስመር ፋይበር') ሲሆን ይህም የንግድ 'ጠንካራ ቃጫዎች' ዋና አካል ነው። የሲሳል ፋይበር በዋናነት መንትዮችን፣ ገመዶችን፣ ገመዶችን፣ የዓሣ ማጥመጃ መረቦችን እና መዶሻዎችን ለመሥራት ያገለግላል። ለምሳሌ በማዱራ (ኢንዶኔዥያ) የሲሳል ኮርዴጅ የመርከብ ገመዶችን፣ የዓሣ ማጥመጃ መሳሪያዎችን እና ትምባሆ ለማሸግ ያገለግላል። ሲሳል ለማሰር እና ለባለር መንትዮች ለማምረት በስፋት ጥቅም ላይ ውሏል።

ነገር ግን ይህ አጠቃቀም ባለፉት አስርት ዓመታት ውስጥ ሰው ሰራሽ መንትዮችን በማምረት ምክንያት ቀስ በቀስ ቀንሷል። የሲሳል ፋይበር እንዲሁም ምንጣፍን ለመሸፈን፣ ከረጢቶችን፣ ጨርቆችን እና ምንጣፎችን ለመሥራት የሚያገለግል ሲሆን በመኪናዎች እና በጨርቅ ማስቀመጫዎች ውስጥ እንደ ፓዲንግ ያገለግላል። አጫጭር ፋይበሮች ('መጎተት') የጨርቅ ቁሳቁሶችን፣ ምንጣፎችን፣ ምንጣፎችን፣ የግንባታ ፓነሎችን እና ሴሉሎስን ለማምረት ያገለግላሉ። የሲሳል ፋይበር እንደ የሲጋራ ወረቀት፣ የጋዜጣ ወረቀት፣ የከረጢት ወረቀት፣ የካርቦን ወረቀት፣ የደህንነት እና የባንክ ኖት ወረቀት፣ የማጣሪያ ወረቀት እና የሻይ ከረጢቶች ያሉ ልዩ ወረቀቶችን ለመሥራት ያገለግላሉ። ሆኖም፣ የሲሳል ፐልፕ ብዙውን ጊዜ ጥቅም ላይ የሚውለው ከእንጨት ፐልፕ ጋር በማዋሃድ እንደ ቀዳዳ ለመጨመር ወይም ደካማ ፐልፕሎችን ለማጠናከር ነው፣ ለምሳሌ እንደገና ጥቅም ላይ ከዋለ ወረቀት። ከፋይበር ማውጣት በኋላ የሲሳል ቆሻሻ እና የተጣሉ የሲሳል ምርቶች ለወረቀት ስራም ሊያገለግሉ ይችላሉ። ከሲሳል ቅጠሎች የሚገኘው ሄኮጂኒን እንደ ኮርቲሶን፣ ሃይድሮኮርቲሶን እና ፕሬድኒሶን ያሉ ኮርቲኮስትሮይድስ በከፊል ውህደት ውስጥ እንደ ቅድመ ሁኔታ ጥቅም ላይ ውሏል፣ ሰም እና ቴክቲን ደግሞ ከሲሳል ቅጠሎች ሊገኙ ይችላሉ። የአበባው ግንድ ለቤት ግንባታ፣ ለአጥር እና ለሣር ክዳን ጥቅም ላይ ይውላል። ፋይበር ከተወጣ በኋላ የሚባክነው እና ቦልሶች በቀጥታም ሆነ ከኤንሲላጅ በኋላ እንደ የእንስሳት መኖ ሆነው ሊያገለግሉ ይችላሉ።

ምርት፡- ሲሳል በምርት ረገድ በፋይበር ፋብሪካዎች መካከል 6ኛ ደረጃ ላይ ይገኛል።

በዓለም ላይ ከሚመረተው የእፅዋት ፋይበር 2% የሚሆነውን የሚወክል ሲሆን ይህም በዓለም ላይ ካሉት ጠንካራ ፋይበር 70% የሚሆነውን ይይዛል። በ1960ዎቹ የዓለም የሲሳል ምርት በዓመት ከ600,000 ቶን በላይ ደርሷል፣ ነገር ግን ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ሰው ሰራሽ ፋይበርዎች በመጀመራቸው እና ዋጋቸው በመቀነሱ ምክንያት ቀስ በቀስ እየቀነሰ መጥቷል።

ከቡልቢል ወይም ከሱከር ጋር። ምንም እንኳን ሱከር በቀጥታ ከእርሻ የሚገኝ ቢሆንም፣ ቡልቢል ብዙውን ጊዜ ይመረጣል፣ ምክንያቱም በብዛት ስለሚመረቱ፣ ምርጫን የሚቻል እና በዚህም ምክንያት የበለጠ ወጥ የሆነ ሰብል ስለሚሰጡ። ቡልቢል ከወደቁ በኋላ ከመሬት ሊሰበሰብ ይችላል፣ ወይም ምሰሶው ተቆርጦ ቡልቢል ወደ ከረጢቶች ሊወዛወዝ ይችላል።

ስርጭት ፡ ሲሳል የሚባዛው በአትክልት መልክ ነው።

ዬ´ኢ/ዛስኩል

Sansevieria ehrenbergii

ተመሳሳይ ቃላት ፡ Sansevieria robusta, Sansevieria powellii, Sansevieria rorida, Seleb sansevieria, blue sansevieria, የሶማሌላንድ ባውstring hemp, Mkonge

ሥነ ምህዳር፡- ሳንሴቪዬሪያ ኢህረንበርግii ከባህር ወለል እስከ 1900 ሜትር ከፍታ ባለው ክፍት ቁጥቋጦ፣ ደረቅ ሣር እና አሸዋማ በታዎች፣ ብዙውን ጊዜ በድንጋያማ መሬት ላይ፣ ብዙውን ጊዜ በትናንሽ ዛፎች ወይም ጥቅጥቅ ባሉ ጥጥሮች ጥላ ውስጥ ይገኛል። የሳንሴቪዬሪያ ስፔ. ዝቅተኛው አመታዊ የዝናብ መጠን 250 ሚሜ አካባቢ ነው። ለንግድ ምርት ሞቃታማ፣ እርጥብ የአየር ንብረት እና በደንብ የተሟጠጠ፣ በተወሰነ ደረጃ የካልኬር አፈር ይመከራል። ጥላ አንዳንድ ጊዜ ይመከራል፣ ነገር ግን ጥሩው ውጤት በእፅዋት ላይ ቀጥተኛ ተጽእኖ ከመኖሩ ይልቅ በአፈር እርጥበት እና በንጥረ ነገር ሁኔታ ላይ ባለው ተጽእኖ ምክንያት ሊሆን ይችላል።

አጠቃቀሞች፡- በኢትዮጵያ ሳንሴቪዬሪያ ኢህረንበርግይ በአገሪቱ ውስጥ ከሚገኙት አምስት የሳንሴቪዬሪያ ዝርያዎች ውስጥ በጣም የተለመደ ሲሆን ቅጠሎቹም ቃጫዎቹን ለማውጣት በብዛት ይሰበሰባሉ።

ፋይበሮቹ ብሩሾችን፣ የቅል መንጋዎችን ለመሸከም የሚያገለግሉ ማሰሪያዎችን፣ ጎጆዎችን ለመገንባት እና እሽጎችን ለማሰር ያገለግላሉ። ወጣት ቅጠሎችንና ፍራፍሬዎችን በፍየሎች፣ ራይዞሞች ደግሞ በከብቶች ይበላሉ። ተክሎቹ የሚበላ ሙጫ ያፈሳሉ። ፍራፍሬዎቹ ዶቃዎች ሆነው ይሠራሉ። በኬንያ ባህላዊ ሕክምና የቅጠል ጭማቂ ይቀባል

ቁስሎች ፈውስን ለማፋጠን እና ሙሉ ቅጠሎች እንዲሞቁ እና ህመምን ለማስታገስ በሚያምሙ የሰውነት ክፍሎች ላይ ይቀመጣሉ። የቅጠል ጭማቂ በሚታመሙ ጥርሶች ላይ ይቀባል። በታንዛኒያ የቅጠል ጭማቂ የቆዳ ኢንፌክሽኖችን ለመፈወስ ያገለግላል። ፍራፍሬዎቹ በየመን ኪንታሮትን ለማከም እና እንደ አንቲሴፕቲክ ያገለግላሉ።

ቅጠሉ ተጨምቆ ቁስሉ እንዳይበጥስ ጭማቂው በላዩ ላይ ይደረጋል።

የሳንሴቪዬሪያ ዝርያን ማሰራጨት በቀላሉ የሚከናወነው በመከፋፈል፣ በመምጠጥ፣ በቅጠል መቆራረጥ፣ በዘር ወይም በብልቃጥ ውስጥ በማልማት ነው።

መከር፡- ምርጡ ምርትና የፋይበር ጥራት የሚገኘው የቅጠሉን ርዝመት ለመቀነስ የሚያስችል በቂ የመከር ጊዜን በማክበር ነው። የመጀመሪያው መከር ከተተከለ ከ2.5-3.5 ዓመታት ውስጥ ሊከናወን ይችላል፣ እና ተከታታይ መከር ደግሞ በሁለት ዓመት ልዩነት ሊከናወን ይችላል። በከፍተኛ የእድገት መጠን የመከር ጊዜ አጭር ሊሆን ይችላል።

ከተሰበሰበ በኋላ የሚደረግ አያያዝ፡- በኢትዮጵያ የሳንሴቪዬሪያ ኤህረንበርግይ ቅጠሎች ፋይበሮቹ ከመውጣታቸው በፊት በውሃ ውስጥ ይቀባሉ።

አፋራሞይላ/ሳሪግ

ዳክቲሎክቴኒየም አጊፕቲኩም

ተመሳሳይ ቃላት ፡ የግብፅ ክራውፋት ሣር፣ የግብፅ ሣር፣ የባህር ዳርቻ አዝራር ሣር፣ የክራውፋት ሣር፣ የዳክዬ ሣር፣ የደርባን ክራውፋት፣ የጣት ማበጠሪያ ሣር፣ የባህር ዳርቻ ሸቦ ሣር

አፍሮማሊያ/ ሳሪጊግ ሣር

አፍሮማሊያ/ ሳሪጊግ ሣር

የአፍሮማሊያ/ የሳሪጂግ ዘሮች

የአፍሮማሊያ/ የሳሪጊግ አበባዎች

መግለጫ

የግብፅ ክራውፉት ሣር (ዳክቲሎክቴኒየም አጊፕቲየም (L.) ዊልድ.) እስከ 75 ሴ.ሜ ቁመት ያለው፣ ትንሽ ስቶሎኒፈርስ ዓመታዊ ወይም ለአጭር ጊዜ የሚቆይ ቋሚ ሣር ነው። በጣም ቅርንጫፍ ያለው ነው። ግንዶቹ ቀጭን፣ ቀጥ ያሉ ወይም ጂኒኩሌትድ እና ወደ ላይ የሚወጡ ናቸው። ስቶሎን ሊንሸራተቱ ይችላሉ፣ እና ከዝቅተኛ ኖዶች ስር ይሰዳሉ። ሥሮቹ አግድም ናቸው። ቅጠሎቹ በሰፊው መስመራዊ፣ ከ3-25 ሴ.ሜ ርዝመት፣ ከ3-15 ሚሜ ስፋት፣ በተወሰነ ደረጃ ለስላሳ እና ጥርት ያሉ ናቸው። አበባዎቹ በግንዱ ጫፍ ላይ ይወከላሉ። በተለምዶ ዲጂታል ወይም ንዑስ ዲጂታል ናቸው እና ከ2 እስከ 6 ጎን ለጎን፣ አግድም ስፒሎች ይደረደራሉ። ዘሮቹ አንግል፣ የተሸበሸቡ ወይም ሩጎዝ፣ ነጭ ወይም ቡናማ ቀለም ያላቸው እና 1 ሚሜ ያህል ርዝመት አላቸው።

የግብፅ የክራውፉት ሣር በጣም ተለዋዋጭ ነው። የዘር ራሶቹ የተለመዱ ሲሆኑ እንደ ቁራ እግር ይመስላሉ፤ ለዚህም ነው "የግብፅ የቁራ እግር ሣር" የሚባለው።

አጠቃቀሞች ፡ ዳክቲሎክቴኒየም አጊፕቲየም ሁለገብ ሣር ነው። የእንስሳት መኖ፡- በዋናነት እንደ መኖ የሚያገለግል እና በሁሉም የከብት እርባታ ክፍሎች የሚወደድ ነው። በከፊል በረሃማ አካባቢዎች ጠቃሚ ዓመታዊ የግጦሽ መሬት እንዲሁም እጅግ በጣም ጥሩ ድርቆሽ። ለሲላጅም ተስማሚ ነው። አንዳንድ ጊዜ በሳይያኖጂኔቲክ ግሉኮሳይዶች የበለፀገ ሲሆን ለግጦሽ መኖዎች አደጋ ሊሆን ይችላል። ዘሮቹ ለዶሮ እርባታ ሊመገቡ ይችላሉ። ምግብ፡ ዘሮቹ የአልኮል መጠጦችን ለማዘጋጀት ሊያገለግሉ ይችላሉ፣ እና በምግብ እጥረት ጊዜ በሰዎች ይበላሉ። እነሱ የባህላዊ መድኃኒትነት ባህሪያት አሏቸው እና እንደ የዓሣ መርዝ ሊያገለግሉ ይችላሉ። ዳክቲሎክቴኒየም አጊፕቲየም በአውስትራሊያ ውስጥ የአሸዋ አፈርን ለማረጋጋት እና በሌሎች ቦታዎች የአፈር መሸርሸርን ለመቆጣጠር ጥቅም ላይ ይውላል።

የመኖ አያያዝ፡- ዳክቲሎክቴኒየም አጊፕቲየም በዝናባማ ወቅት መጀመሪያ ላይ ከፊል በረሃማ አካባቢዎች በ1 ሴ.ሜ ጥልቀት ሊዘራ ይችላል። በፍጥነት ያድጋል እና ለአዲስ መኖ ወይም ለሣር ማኪን ሊቆረጥ ይችላል። ለግጦሽ ተስማሚ ሲሆን ከመጠን በላይ ለግጦሽ በሚሆኑ የግጦሽ ቦታዎችም በጥሩ ሁኔታ ይሰራል። ዳክቲሎክቴኒየም አጊፕቲየም ከ3 እስከ 6 ቶን ዳይሜንሺየም/ሄክታር ባለው መጠን እጅግ በጣም ጥሩ ድርቆሽ ያመርታል። በሰብል ላይ ሲበቅል፣ በአረም ማስወገጃ ሂደት ወቅት ሊወገድ እና ለእንስሳት ትኩስ ሊመገብ ይችላል።

ስርጭት ፡ ድርቅን መቋቋም፡- በፍጥነት በማደግ እና በእያንዳንዱ እርጥብ ወቅት ዘር በመትከል ምክንያት ድርቅን ከሚቋቋሙ በጣም ተከላካይ ሣሮች አንዱ

ለአጭር ጊዜ ቢሆንም እንኳ። የአፈር መስፈርቶች፡ ለተለያዩ ሸካራነት ላላቸው አፈርዎች ተስማሚ ነው። ለመሬት ዝግጅት፡ እንደ ዲሲንግ ያሉ አንዳንድ የአፈር ብጥብጦች በአጠቃላይ አስፈላጊ ናቸው። የመዝራት ዘዴዎች፡- በኬንያ የከብት እርባታ መሬትን እንደገና ለመዝራት ዘሩ ባልተመረቱ ቅርንጫፎች መካከል ተሰራጭቷል፣ እና ወደ ተቆረጡ ቅርንጫፎች ይተላለፋል።

መሬት። የመዝራት ጥልቀት እና ሽፋን፡- መሬት ላይ የተዘራ እና በቅርንጫፎች፣ በሣር ወይም በቀላል መሸርሸር የተጠበቀ ነው። የመዝራት ጊዜ እና መጠን፡- ከዝናባማው ወቅት በፊት በ0.25 ኪ.ግ/ሄክታር ይዘራል። በአንድ ኪ.ግ የዘሮች ብዛት፡- ወደ 1.25 ሚሊዮን ስፒሌቶች ወይም 2.7 ሚሊዮን ልቅ ካሪዮፕሶች።

አሳ`ኢሶ/ቢራ ዩ ኤኬ/ ቢራ ያክስ

ቦትሪዮክሎዋ ኢንስካልፓታ

ተመሳሳይ ቃል ፡Botríochloa pertusa auctt., non (L.) A. Camus, Amphilophis insculpta (A. Rich.) ስታፕፍ.፣ የፒንሆል ሣር (ደቡብ አፍሪካ)፣ የሚርመሰመስ ብሉግራስ (አውስትራሊያ)፣ ጣፋጭ ጉድጓድ የተቀመጠ ሣር (ምስራቅ አፍሪካ)።

አሳ'ኢሶ/ ቢራ ዩ eke/ቢራ ያክስ ሳር

አሳ'ኢሶ/ ቢራ ዩ eke/ቢራ ያክስ ሳር

አሳ'ኢሶ/ ቢራ ዩ eke/ቢራ ያክስ ዘሮች

አሳ'ኢሶ/ ቢራ ዩ eke/ቢራ ያክስ ዘሮች

ሥነ-ምህዳር፡- ሞቃታማ የአየር ሁኔታን የሚመርጥ ሣር፣ ማለትም መካከለኛ እስከ ከፍተኛ የሙቀት መጠን፣ ምንም እንኳን ብዙ ጊዜ በአንጻራዊ ሁኔታ ዝቅተኛ የዝናብ መጠን (300-600 ሚሜ ዓመታዊ የዝናብ መጠን) ውስጥ የሚገኝ ቢሆንም። ብዙውን ጊዜ በረብሻ እና/

ወይም ከመጠን በላይ ግጦሽ። ጠንካራ ተፎካካሪ ሲሆን በቀላሉ በክሊምፔይድ ዝርያዎች የማይሸነፍ ነው። ከፍተኛ የዘር ምርት ያለው ሲሆን ባዶ መሬትን በፍጥነት መቆጣጠር ይችላል። ከፍታ፡ ከባህር ደረጃ እስከ 2000 ሜ.

መግለጫ፡- እስከ 1,500 ሚሊ ሜትር ቁመት የሚያድግ ዘላቂ፣ አንዳንድ ጊዜ ስቶሎኒፈረስ ሣር። የቅጠሎቹ ምላጭ ሰማያዊ-አረንጓዴ፣ ከ40-300 ሚሊ ሜትር ርዝመት እና ከ2-8 ሚሊ ሜትር ስፋት ያለው ነው። ሊጉሉ ከጫፍ እስከ ጫፍ ያልተሸፈነ ሽፋን ነው። ኖዶቹ በግልጽ የሚታዩ ነጭ ፀጉሮች ቀለበት አላቸው። ከ3-20 ባለ ብዙ መገጣጠሚያ ዲጂታል ወይም ንዑስ-ዲጂታል ሬሴሜዎች ዋና ቅርንጫፎች አበባ ሐምራዊ ቀለም አላቸው። የአበባ ዘንግ ከሬሴሜዎች ያጠረ ነው። ሾጣጣዎቹ በፔዲሴሌት/ሴሲል ጥንዶች እና ከ4.5-5.0 ሚሊ ሜትር ርዝመት አላቸው። ሾጣጣዎቹ ሾጣጣዎች ሄርማፍሮዲቲክ እና አውንለስ፣ ፔዲሴሌት ወንዶች ብቻ ወይም ጸዳ ናቸው። ሴት ለም የሆኑ ሾጣጣዎች በዶርሲቨንትራሊ የተጨመቁ። ሌማስ ከ1 አውን ጋር። ሁለት

ከግሉሜዎች የበለጠ እኩል ወይም ያነሰ፣ የታችኛው ግሉሜዎች ይወድቃሉ። ቅጠሎቹና አበባዎቹ ሲፈጩ ጠንካራ መዓዛ አላቸው።

አጠቃቀም ፡ የእንስሳት መኖ፡ ይህ ዝርያ በአማካይ የግጦሽ ሣር ነው። ጥሩ የቅጠል ምርት አለው፣ ነገር ግን መዓዛው እንስሳትን ያስቸግራል።

የአፈር መሸርሸር፡- የአፈር መሸርሸርን ለመዋጋት ጠቃሚ ሣር። በፍጥነት ስለሚበቅልና ጥሩ የመሬት ሽፋን ስለሚፈጥር ከሚመቹ ጥቂት ሣሮች አንዱ ነው። ሯጮቹ በቀላሉ ሥር አይሰዱም፣ ነገር ግን ይህ የሚሻሻለው ለረጅም ጊዜ እርጥብ የአየር ሁኔታ፣ በመርገጥ ወይም በአፈር ሽፋን እና ከፍተኛ የመዝራት መጠን በመጠቀም ነው። የግጦሽ መሬቶቹ በየጊዜው መግረፍ ወይም መቃጠል አለባቸው።

የግጦሽ አስተዳደር፡- ሯጮቹ በደንብ ሲያድጉ ግጦሽ ያድርጉ። በከብት እርግማታ መሬት ላይ መሸፈኛ ይፈጥራል። ገለባ እንዳይፈጠር በበጋ ወቅት በደንብ ይግጡ። በንጹህ ቦታዎች ወይም በስታይሎሳንቴስ ሁሚሊስ አማካኝነት ከ10-15 ሴ.ሜ ድረስ ይግጡ፤ በሲራትሮ አማካኝነት የግጦሽ ቦታው 30 ሴ.ሜ እንዲደርስ ያድርጉ።

የጎርፍ መቋቋም፡- በውሃ በተሸፈኑ አካባቢዎች አይበቅልም።

ዴሊታ/ቃሊ

ዲጂታሪያ ሚላንጂያና

ተመሳሳይ ቃል ፡ Milanje የጣት ሳር፣ የሱፍ ጣት ሳር፣ Digitaria boivinii፣ Digitaria endlichii፣ Digitaria kilimandscharica,

ዴሊታ/ ቃሊ ሣር

ዴሊታ/ ቃሊ ሣር

ዴሊታ/ Qaali spire

ሥነ-ምህዳር፡- ዲጂታሪያ ሚላንጂያና በተፈጥሮ በተለያዩ የመኖሪያ አካባቢዎች ውስጥ በተፈጥሮ የሚከሰት ሲሆን በአብዛኛው እስከ 2000 ሜትር ከፍታ ላይ በተወሰነ ደረጃ ለሚከሰት ብጥብጥ የተጋለጡ ሲሆን አመታዊ ዝናብ ከ400-800 ሚሜ ይደርሳል።

ለማሌዥያ እርጥበት አዘል ቆላማ አካባቢዎች በሚገባ የተላመደ ሲሆን 'ማርዲ' (በአጠቃላይ ዲጂታሪያ ሴቲቫልቫ በመባል የሚታወቀው) ለፒት እና ለደለል አፈር ተስማሚ ነው። ይህ ዝርያ ለአነስተኛ እርሻዎች እና ለንግድ ድርጅቶች የሚመከር ሲሆን ለአጭር ጊዜ የሚቆይ የእርጥበት ጫናን መቋቋም ይችላል። ጥላን አይታገስም።

የዴሊታ/ ቃሊ ዘሮች

የውሃ መቆፈርን አይታገስም። በማሌዥያ ውስጥ በደለል አፈር ላይ ከሉካኢና ሉኮሴፋላ (ላምክ) ደ ዊት ጋር በጥሩ ሁኔታ እንደሚዋሃድ ተዘግቧል።

ኢኮታይፖች በዘር-ማረፊያነት ላይ በመመስረት እንደሚለያዩ ታይቷል።

ረዘም ላለ ጊዜ ደረቅ ወቅት ካላቸው ክልሎች የሚወጡት ቦታዎች ረዘም ላለ ጊዜ የሚቆይ የእንቅልፍ ጊዜ አላቸው፤ ይህም በከፍተኛ የሙቀት መጠን ሊሰበር ይችላል።

አጠቃቀሞች ፡ የእንስሳት መኖ፡ ዲጂታሪያ ሚላንጂያና ከብቶችና ፍየሎች ለግጦሽ እንደ መኖ ያገለግላሉ።
አካባቢ፡ የአፈር መሸርሸር ቁጥጥር።

ዱርፉ/ዳሬሞ

ክሪሶፖጎን ፕሉሙሎሰስ

ተመሳሳይ ቃላት: Aucher's grass, Andropogon aucheri Boiss., Ethiopia, Dscheladscheranne

ዱርፉ/ ዳሬሞ ሣር

ዱርፉ/ ዳሬሞ ሣር

Durfu/ Dareemo spire

የዱርፉ/ የዳሬሞ ዘሮች

ሥነ-ምህዳር፡- ቆራጥ ቁጥቋጦ (ብዙውን ጊዜ ከኮሚፎራ ጋር) እና ከፊል በረሃማ የሣር መሬት። ከፊል-ደረቅ እና ደረቅ የሣር መሬት እና የጫካ መሬት ዝርያ። ከአንድሮፖጎን ሳይርቶክላደስ ስታፕፍ ጋር የተያያዘ። በኬንያ ደረቅ የሣር መሬት ቁጥቋጦ ውስጥ ይህ ዝርያ ብዙውን ጊዜ የበላይ ነው።
ደረቅ የድንጋይ አፈር ወይም ጥቁር ሸክላ። በአሸዋማ አፈር፣ በኖራ ድንጋይ ወይም በጥቁር ሸክላ ላይ ይከሰታል። በእነዚህ መኖሪያዎች ውስጥ የተለያዩ ሥነ-ምህዳሮች ሊኖሩ ይችላሉ። በአሸዋማ-ሸክላ ወይም በሸክላ አፈር ላይ አልፎ አልፎ የሚከሰት። ከፍታ፡ 0-1800 ሜትር።

መግለጫ ፡ ግንዶች፡ ዋየር። ልማድ፡ ልቅ የሆኑ ቋጠሮዎችን ይፈጥራል። ቁመት፡ ቋጠሮዎች ከ10-90 ሴ.ሜ ቁመት። አበቦች፡ ጠባብ ፓንኬሎች፣ ከ3-9 ሴ.ሜ ርዝመት፣ ቅርንጫፎች በካፒላሪ፣ ጫፉ ላይ ጢም ያላቸው፤ ሹል ጫፎች ተጣምረው፣ ወጣ ገባ፤ የመጀመሪያው ግሉም ከ4-6.3 ሚሜ ርዝመት ያለው፣ በጎን በኩል የተጨመቀ ክብ ቅርጽ ያለው፤ ሁለተኛው ግሉም ግላብሮስ-ሲሊየት በኪል ላይ ከ5-15 ሚሜ ርዝመት ያለው ፕላሞስ፤ የታችኛው ሌማ ከ2-4 ሚ.ሜ ርዝመት ያለው፣ ጎልማሳ፣ የላይኛው ሌማ ሙሉ ከ2-3 ሴ.ሜ ርዝመት ያለው፤ ፔዲሴልት ስፒሌት ከ4-6.5 ሚ.ሜ ርዝመት ያለው፣ ንፁህ፤ እስከ 15 ሚ.ሜ ርዝመት ያለው ሁለተኛ ግሉም አውን በተደጋጋሚ፣ ፕሉሞዝ። ቅጠሎች፡ ግላኮስ፣ አንጸባራቂ እስከ ጎልማሳ።

አጠቃቀሞች ፡ የእንስሳት መኖ፡- በደረቅ አካባቢዎች በተለይም አረንጓዴ ሲሆኑ ዋጋ ያለው የግጦሽ ሣር፤ ሲደርቅ በአብዛኛዎቹ ዝርያዎችም በጉጉት ይበላል።
ቁሳቁሶች፡- ሣሩ ለፀሐይ መከላከያ እና ለጣሪያ ሣር ምንጣፎችን ለመሥራት ያገለግላል።
የአካባቢ ጥበቃ፡ የአፈር መሸርሸር ቁጥጥር።

ማባዛት፡- ቬጀቴሪያን፡- በማካካሻ ማባዛት ለግጦሽ መሬት አስተማማኝ ዘዴ ነው። ትውልድ፡- 2 ኪ.ግ/ ሄክታር በአንድ ካሬ ሜትር 100 ዘሮችን ይሰጣል።

ሜሊፍ/ዛርፎ አንድሮፖጎን

ካናሊኩላተስ

ተመሳሳይ ቃላት፡

ሜሊፍ/ ዛርፎ ሣር

ሜሊፍ/ ዛርፎ ሣር

የሜሊፍ/ ዛርፎ አከርካሪ

ሥነ-ምህዳር ፡ እርጥብ ወይም ረግረጋማ ቦታዎች። ብዙውን ጊዜ ለወቅታዊ የአፈር እርጥበት ከፍተኛ ተጋላጭነት ለምሳሌ የአክራ ሜዳዎች ጥቁር ሸክላዎች እና የወንዝ ጎርፍ ሜዳዎች፣ ወይም በውሃ ውስጥ የማይገባ የብረት ድንጋይ ጠንካራ ድስት ላይ አሸዋማ አፈር። አሲድ እርጥብ ሸለቆ፣ በተደባለቀ አሸዋማ-ሸክላ አፈር ላይ ሣር ያለበት ቦታ። በጫካና ረግረጋማ ቦታዎች የሚበቅሉ ቦታዎች። ከፍታ፡ 320-1700 ሜትር

የሜሊፍ/ የዛርፎ ዘር

አጠቃቀሞች ፡ የእንስሳት መኖ፡- ጥሩ ተቀባይነት ያለው የግጦሽ መሬት ይሰጣል፣ ነገር ግን በብዛት አይደለም።

ቁሳቁሶች፡- ሣሩ ምንጣፎችን ለመሥራት ያገለግላል። ምንጣፎች ዓመቱን ሙሉ በማሊ ይሸጣሉ።

ዋግልሴበር/ጋሮውል

ሴንክሩስ ሲሊያሪስ

ተመሳሳይ ስም: Buffel grass, African foxtail grass, foxtail buffalo grass, blue buffalo grass, rhodesian foxtail, Cenchrus glaucus CR Mudaliar & Sundararaj, Pennisetum ciliare (L.) Link, Pennisetum cenchroides Rich., Pennisetum incomptum Nees ex Steud.

ዌግልሴበር/ ጋሮውል ሣር

ዌግልሴበር/ ጋሮውል ሣር

ዌግልሴበር/ ጋሮውል ሣር

ሥነ-ምህዳር፡- በሞቃታማ ደረቅ አካባቢዎች፣ በተለይም በአሸዋማ አፈር ላይ፣ ብዙውን ጊዜ በቆሻሻ ቦታዎች ላይ የሚበቅል፣ እና ብዙ ጊዜ ደግሞ በቆሻሻ ቦታዎች ላይ፣ በሁሉም የአፈር ዓይነቶች ላይ የተለመደ። ሴንችረስ ሲሊያሪስ ia በነፋስ የሚበቅል። ለከባድ የግጦሽ መሬት እና ለተለያዩ ሁኔታዎች ተስማሚ ነው።

ዌግልሴበር/ ጋሮውል ሣር

መግለጫ፡- ከ60-100 ሴ.ሜ ቁመት ያለው የተወጠረ ቋሚ ሣር። የቅጠል ምላጭ ከ100-250 x 4-8 ሚሜ። አበባ (ጊብስ ራስል እና ሌሎች 1990)፡- ከ40-120 ሚሜ ርዝመት ያለው፣ ገለባ ወይም ወይንጠጅ ቀለም ያለው፣ ሁሉም ብሩሾች ከስፒሌት ክላስተር በታች ባለው መሠረት ተገናኝተው ትንሽ የማይታይ ዲስክ ይፈጥራሉ።

ብሩሾች በአብዛኛው ከ5-10 ሚሜ ርዝመት ያላቸው፣ ውጫዊ ብሩሾች ቀጭን እና ሻካራ፣ ውስጣዊ ብሩሾች ቀጭን እና ፕሉሞዝ ናቸው። ስፒኬሌት ከ4-5 x 3 ሚሜ፤ የታችኛው ግሉም (በስፒክሌቱ ግርጌ ላይ ያሉት ብራክቶች) 1-ነርቭ ወይም ነርቭ የሌለው እና የላይኛው ግሉም ከ1-3-ነርቭ ያለው፣ መለስተኛ አውንድ፤ የታችኛው ሉም ብዙውን ጊዜ 5-ነርቭ ያለው፣ መለስተኛ አውንድ፤ የላይኛው ሉም ከታችኛው ሉም ጋር ተመሳሳይ ነው (የሣር አበባን ይይዛል)፣ ሻካራነቱ ትንሽ ወፍራም ነው፤ አንተር ከ1.5-2.7 ሚሜ ርዝመት ያለው። የተለያዩ ዝርያዎች ያሉት ተለዋዋጭ ዝርያ፣ ለምሳሌ ማሎፖ።
አበባ፡- ከነሐሴ እስከ ሚያዝያ።

አጠቃቀሞች፡- ሴንችረስ ሲሊያሪስ ከፍተኛ የቅጠል ምርት ያለው ጣፋጭ ዝርያ ነው። በወጣትነት ጊዜ በጣም የሚጣፍጥ ሲሆን በብስለት ጊዜም በጣም የሚጣፍጥ ሆኖ ይቆያል። በአጠቃላይ እንደ ግጦሽ ይተከላል። በተለይም በጣም ደረቅ በሆኑ አካባቢዎች በብዛት የሚገኙ በርካታ የንግድ ዝርያዎች ያሉት በጣም ተወዳጅ ከሆኑ የእርሻ ቦታዎች አንዱ ነው። የፎክስቴይል ጎሽ ሣር መረገጥን መቋቋም ይችላል። የቡፌል ሣር በአበባ መጀመሪያ ላይ ሲቆረጥ ተመጣጣኝ ጥራት ያለው ድርቅ ያመርታል፣ በአንድ ቁራጭ እስከ 2500 ኪ.ግ/ሄክታር እና ከ6-10 በመቶ የሚሆነውን ደረቅ ቁስ የፕሮቲን ይዘት ይሰጣል። ዘሩ ከተሰበሰበ በኋላ ያረጀ ሣር ለድርቅ አመጋገብ ዝቅተኛ ጥራት ያለው ሻካራነት ሊሰጥ ይችላል። ይህ አሮጌ ሣር ከ4-6 በመቶ የፕሮቲን ይዘት ይኖረዋል። ከፊል በረሃማ አካባቢዎች ያለው እርጥበት ብዙውን ጊዜ ዝቅተኛ ስለሆነ ትንሽ የመጠባበቂያ ሣር ወደ ሲላጅ ተፈጥሯል።

ስርጭት፡- በተለይም ዝቅተኛ ዝናብ ባለባቸው አካባቢዎች በአሸዋማ አፈር ላይ የሴንችረስ ሲሊያሪስን ማሳደግ ቀላል ነው። በዘር በመትከል በቀላሉ ይመረታል።
ጥልቅ ሥር ያለው (እስከ 2 ሜትር) ያለው ጠንካራ የእርሻ መስክ ነው። የፎክስቴይል ጎሽ ሣር በሸክላ አፈር ውስጥ ለመትከል አስቸጋሪ ነው፣ ነገር ግን አንዴ ከተቋቋመ በኋላ በደንብ ያድጋል። በአትክልቱ ውስጥ እንደ የሣር ሣር መጠቀም ጥሩ ነው፣ ይህ በህንድ የተለመደ ነው።

የግጦሽ አያያዝ፡- የድንበር ሣር ስፋት አነስተኛ በሆነበት ወቅት፣ በበጋ ወቅት የሚበቅሉትን የግጦሽ ቦታዎች ማሰማራት እና የድንበር ሣር፣ በተለይም ቀዝቃዛ መቋቋም የሚችሉ ዝርያዎች፣ በክረምት ወቅት ጥቅም ላይ እንዲውሉ ማድረግ ጥሩ ነው። የእንጨት ተክሎችን እድገት ለማዘግየት እና አሮጌ ሣርን ለማጥፋት አልፎ አልፎ እሳት መፈጠር በአጠቃላይ አስፈላጊ ነው። ምርታማነትን ለመጠበቅ ወይም ለማሳደግ የናይትሮጂን ማዳበሪያዎች ያስፈልጋሉ።

የጎርፍ መቋቋም፡- በጎርፍ ማሳ ውስጥ መደበኛ ባልሆነ ሁኔታ የሚከሰት እና ከስድስት ቀናት በላይ የማይቆይ ከሆነ፣ የጥበቃ ሣሮች ለግጦሽ ቅይጥ ጥቅም ላይ ሊውሉ ይችላሉ።

የአፈር መሸርሸርን ለመቆጣጠር ያለው ጠቀሜታ፡- የቡፌል ሣር ለከፊል ደረቅ የአየር ሁኔታ ተስማሚ ከሆኑ ሣሮች አንዱ በመሆኑ ጠቃሚ ነው። ሆኖም ግን፣ የቱሶክ ባህሪው ሙሉ በሙሉ የመሬት ሽፋን እንዲኖር አይፈቅድም።

አረም፡- በከፊል በረሃማ አካባቢዎች ብዙውን ጊዜ አረሞችን ይቆጣጠራሉ። ሴንችረስ ሲሊያሪስ በሥሩ ስርዓት እና በሌሎች ዘሮች ላይ ባለው አሌሎፓቲክ መርዛማነት ምክንያት ኃይለኛ ሣር ነው። በቀላሉ ይሰራጫል እና ከአካባቢው የግጦሽ መሬት በላይ ሊወዳደር ይችላል።

ማጣቀሻዎች/የፎቶ ክሬዲቶች

ለተጨማሪ መረጃ እባክዎን የሚከተሉትን ጣቢያዎች ይጎብኙ፡

https://www.eastafricanplants.org

https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=2666997

https://www.tropicalforages.info/text/entities/digitaria_milanjiana.htm

https://www.asergeev.com/pictures/archives/2016/1769/jpeg/16b.jpg

https://www.feedipedia.org/content/andropogon-andropogon-canaliculatus

የታተመው በ

Deutsche Gesellschaft für

ኢንተርናሽናል Zusammenarbeit (ጂአይዜድ)
ጂኤምቢኤች

የተመዘገቡ ቢሮዎች በን እና ኤስችቦርን፣
ጀርመን

የጂአይዚ ኤስዲአር-አሳል ፕሮግራም

የጂአይኤስ ቢሮ

ፖቦክስ 100009፣ አዲስ አበባ፣ ኢትዮጵያ

ቲ +251 11 6629 983

F +251 11 5540 764

giz-aethiopien@giz.de

www.giz.de

መጋቢት 2022

የታተመው በ

ማዕከላዊ ማተሚያ ፕሬስ

ዲዛይን

ዘላለማዊ ሚዲያ

ደራሲ

ጂአይዚ-ኤስዲአር

ጂአይዚ ለዚህ ይዘት ተጠያቂ ነው

ህትመት።

በእርሱ ፈንታ

የፌዴራል ኢኮኖሚ ሚኒስቴር
ትብብር እና ልማት (BMZ)

ከ ጋር በመተባበር

የኢትዮጵያ ፌዴራል መንግሥት | የግብርና ሚኒስቴር